

EPOHA ZDRAVLJA

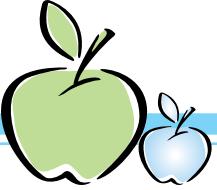

BROJ 7 GODINA III ZAGREB, TRAVANJ 2007.

HRVATSKA MREŽA ZDRAVIH GRADOVA

Nejednakosti u zdravlju nastaju kao rezultat nejednakih životnih mogućnosti

Nejednakosti u zdravlju nastaju kao rezultat nejednakih životnih mogućnosti

Ovaj broj Epohe zdravlja ima za cilj odgovoriti na pitanje Jesu li i ako jesu, koliko naši Zdravi gradovi i Zdrave županije postali "zdravijim" mjestom za život za veliku skupinu svojih stanovnika, za osobe s invaliditetom? U godini JEDNAKIH MOGUĆNOSTI upustili smo se u vrlo rigoroznu evaluaciju vjerodostojnosti naših principa – jednakih mogućnosti za nas tjelesno sposobne i za one koji to nisu. Stoga smo, pripremajući ovu Epohu zdravlja, odgovor tražili i od gradskih i od županijskih uprava, od pojedinaca i od udruga osoba s invaliditetom.

Koliko smo izjednačili mogućnosti – prosudite sami.

Kada sam prije (uh, skoro više od) dvadeset godina upoznala gospodu Mirjanu Dobranović nisam mogla ni naslutiti značaj tog poznanstva – zasebe – i osobno i profesionalno. Ni tada ni danas Mirjana ne ostavlja sugovorniku dvojbu kada dođe do pitanja «Jesmo li jednak?». Upravo suprotno. Tada, sredinom osamdesetih, majka dvojice tinejdžera i uspješna poslovna žena (koja je obnašala dužnost pomoćnice gradskog sekretara za zdravstvo doktora Slobodana Langa) Mirjana je imala snage i "na svoja leđa staviti" cijeli niz aktivnosti projekata Zagreb – zdravi grad (nikada neću zaboraviti produhovljenu ljepotu projekta "Večer u obitelji invalida"). Pokretana ljudskom i profesionalnom osjetljivošću i "opremljena" menadžerskim sposobnostima, Mirjana je "dotaknula" veliki broj ljudi, oblikovala cijeli niz prijedloga i rješenja (o kojima čete čitati i ovdje) i, u značajnoj mjeri, obilježila moju karijeru kao javnozdravstvenog doktora. Pa tko bi onda bio prikladniji gost-urednik ovog broja ako ne ona...

Docent dr. Selma Šogorić, dr. med.
Nacionalna koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova
ssogoric@snz.hr

Vrijednost Sajma zdravlja Zdravih gradova nije samo u njegovu značaju i kvalitetnom doprinisu zdravljvu već je on i potvrda zdravih ljudskih komunikacija i održavanja zadane riječi, što je veliki zalog zajedništva. Ove uvodne retke pišem kao dugogodišnja „zdravogradovica“, jedna od onih koje su u pokretu od samih početaka u Hrvatskoj, pa i nositeljica plakete za desetu obljetnicu rada i djelovanja Mreže. I tako, sudjelujući svake godine (pa tako i prošle) na Sajmu zdravlja održanom u Vinkovcima, bila sam predavač na Tribini posvećenoj osobama s invaliditetom. Koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova doc. dr. Selma Šogorić sa Škole narodnog zdravlja, entuzijastica i zaista prava koordinatorica s vizijom, tada je ponudila i predložila da sedmi broj časopisa Hrvatske mreže zdravih gradova, Epoha zdravlja, bude posvećen osobama s invaliditetom. Sjajna zamisao, jer deset posto populacije Hrvatske čine osobe s invaliditetom. A kada se broju od 429.421 osobe (nakon popisa stanovništva 2001. godine) dodaju članovi obitelji i prijatelji, tada se broj zainteresiranih za problematiku osoba s invaliditetom kreće oko 1,5 milijun građana Hrvatske.

A onda se dogodila 2007. godina

– od Europske zajednice proglašena Europskom godinom osoba s invaliditetom. Hrvatska je 30. ožujka 2007. godine potpisala UN Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom. Uskoro, još tijekom 2007. godine, Vlada RH donijet će novu Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje 2007. – 2015. U Saboru je započela javna rasprava o Zakonu o pravobranitelju za osobe s invaliditetom. Tijekom 2007. sve se veći značaj daje pravu na rad i zapošljavanju osoba s invaliditetom. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta prvi je put u proračunu za 2007. osiguralo tri milijuna kuna za prilagodbu osnovnih i srednjih škola. Na radost velikog broja osoba s invaliditetom vraćeno je pravo besplatnog korištenja autocesta i tunela tj. zaustavljenja odredba Zakona o javnim cestama koja je predviđala prestanak tog prava 31. prosinca 2006. godine.

Dakle, sjajna godina koja obećava. A evo i Epoha zdravlja tome se pridružuje na način da je ponuđeno osobi s invaliditetom da bude gost-urednik ovoga broja. Dobivene su odriješene ruke da se u njega stavi sve što se, pogledom osoba s invaliditetom, čini važnim. Iskustveno znajući kako je življjenje osoba s invaliditetom teško, kako postoji niz individualnih nevolja i teških nerješivih stanja, koje su često posljedica neinformiranosti i neznanja, ali i stavova u društvu, mislim da je važno spomenuti sve pozitivno što se događalo i što bi se trebalo dogoditi u životu osoba s invaliditetom. Bez ikakve pretenzije da se sve kaže, već samo nešto.

Uređivanje ovog broja započelo je hitnim pozivom na zajedništvo u pruženoj šansi. Pozvani su dobri ljudi koji su bili spremni djelovati brzo. I tako su u kratkom roku stigli tekstovi i slike koje će, prikazujući život u zajednici i sve u njoj – i mlade i stare i ranjive skupine, opisati i kvalitetu života osoba s invaliditetom. Njima je posvećen ovaj NAŠ broj u 2007. godini.

mr. sc. Mirjana Dobranović
Predsjednica Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida – HSUTI
savez@hsuti.hr

Antidiskriminacija i pozitivna akcija donose socijalno uključenje

Na Europskom kongresu o invalidnosti, održanom ožujka 2002. godine u Madridu, najavljeno je kako će 2003. godina biti proglašena Europskom godinom osoba s invaliditetom. U tom je trenutku među građanima Europske unije bilo oko 50 milijuna osoba s invaliditetom, a na kongresu je usvojena Madridska deklaracija u kojoj su sudionici iznijeli svoju viziju budućnosti kao konceptualni okvir za akciju unutar Europske unije tijekom Europske godine osoba s invaliditetom, na europskoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini. Iako je od donošenja Madridske deklaracije prošlo pet godina, njene su poruke jednako važne, suvremene i prihvatljive i danas.

U uvodnom se dijelu Madridske deklaracije navodi:

1. INVALIDNOST JE PITANJE LJUDSKIH PRAVA

Osobe s invaliditetom imaju ista ljudska prava kao i ostali građani. Prvi članak Univerzalne Deklaracije o ljudskim pravima glasi: Sva ljudska bića su slobodna i jednaka u dostojarstvu i pravima. Da bi se postigao ovaj cilj, sva društva trebaju poštovati različitosti unutar sebe i nastojati osigurati osobama s invaliditetom uživanje istoga stupnja ljudskih prava: građanskih, političkih, socijalnih, ekonomskih i kulturnih, kako je to priznato u različitim međunarodnim konvencijama, sporazumom Europske unije i različitim nacionalnim ustavima.

2. OSOBE S INVALIDITETOM TRAŽE JEDNAKE MOGUĆNOSTI, A NE MILOSRĐE

Kao i ostale regije u svijetu, Europska unija je prešla dugi put u posljednjoj dekadi, od filozofije pokroviteljstva prema osobama s invaliditetom do pokušaja osnaženja osoba s invaliditetom u preuzimanju kontrole nad svojim životom. Stari pristupi, bazirani na sažaljenju i percepciji nesposobnosti osoba s invaliditetom sadas se smatraju neprihvatljivima. Aktivnosti se pomiču od pridavanja značenja rehabilitaciji pojedinaca "koji se trebaju ukloniti u društvo", ka globalnoj filozofiji mijenjanja društva kako bi se uključilo i prilagodilo potrebama svih ljudi, uključujući i osobe s invaliditetom. Osobe s invaliditetom traže jednake mogućnosti i pristup svim društvenim resursima, npr. obrazovanju, novim tehnologijama, zdravstvenim i socijalnim službama, sportu i slobodnim aktivnostima, potrošačkoj robi i servisima.

3. BARIJERE U DRUŠTVU VODE DISKRIMINACIJI I ISKLJUČIVANJU

Način organizacije naših društava često podrazumijeva da osobe s invaliditetom nisu u stanju potpuno uživati svoja ljudska prava i da su isključene iz društvenih tokova. Dostupni statistički podaci pokazuju da su osobe s invaliditetom na nedopustivo niskom stupnju obrazovanja i zaposlenja. To dovodi do velikog broja osoba s invaliditetom koje žive u stanju stvarnog siromaštva u odnosu na populaciju bez invaliditeta.

4. OSOBE S INVALIDITETOM: NEVIDLJIVI GRAĐANI

Diskriminacija s kojom se osobe s invaliditetom suočavaju ponekad je utemeljena na predrasudama prema njima, ali češći je uzrok

činjenica kako su osobe s invaliditetom u velikom broju zaboravljene i ignorirane. To rezultira nastankom i pojačavanjem barijera u okruženju i stavovima, što onemogućava osobama s invaliditetom sudjelovanje u društvu.

5. OSOBE S INVALIDITETOM ČINE RAZNOVRSNU I RAZLIČITU SKUPINU

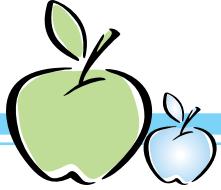
Kao i u svim sferama društva, osobe s invaliditetom čine raznovrsnu i različitu skupinu ljudi i samo će politika koja poštuje te različitosti biti učinkovita. Ljudi s kompleksnim potrebama i njihove obitelji zahtijevaju posebno sudjelovanje društva, jer su među osobama s invaliditetom najčešće zaboravljeni. Žene s invaliditetom i osobe s invaliditetom koje pripadaju etničkim manjinama dvostruko

Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida

Ako osobama s tjelesnim invaliditetom poklonite pola srca, učinili ste mnogo.

Ako im poklonite cijelo srce, učinit ćete čudo.

MADRIDSKA DEKLARACIJA

su i višestruko diskriminirane zbog svoje invalidnosti, spola i etničke pripadnosti. Za ljude oštećenog sluha, priznavanje govora gesta je od fundamentalnog značenja.

6. ANTIDISKRIMINACIJA + POZITIVNA AKCIJA = SOCIJALNO UKLJUČIVANJE

Nedavno usvojena Povelja Europske unije o osnovnim pravima priznaje da je dostizanje jednakosti za osobe s invaliditetom pravo koje ne smije biti diskriminirano i treba biti dopunjeno pravom na beneficije kojima se osigurava njihova samostalnost, integracija i participacija u životu zajednice.

Naša vizija

1. Naša vizija može se najbolje opisati kao kontrast između stare i nove vizije koja ju treba zamijeniti:

- a) **OD** osoba s invaliditetom kao objekata milosrđa **KA** osobama s invaliditetom koji su nositelji prava
- b) **OD** osoba s invaliditetom kao pacijenata **KA** osobama s invaliditetom kao samostalnih gradana i potrošača
- c) **OD** profesionalaca koji donose odluke umjesto osoba s invaliditetom **KA** samostalnim odlukama i odgovornosti koju preuzimaju osobe s invaliditetom i njihove organizacije u stvarima koje ih se tiču
- d) **OD** fokusa jedino na oštećenje pojedinca **KA** uklanjanju barijera, reviziji društvenih normi, politike, kulture i promoviranju

okruženja koje pruža potporu i koje je pristupačno;

- e) **OD** označavanja ljudi kao ovisnih i nesposobnih za posao **KA** isticanju sposobnosti i osiguranju mjera za aktivnu potporu;
- f) **OD** dizajniranja ekonomskih i socijalnih procesa za nekolicinu **KA** dizajniranju fleksibilnog svijeta za mnoge;
- g) **OD** nepotrebne segregacije u obrazovanju, zapošljavanju i ostalim sferama života **KA** integraciji osoba s invaliditetom u glavne društvene tokove;
- h) **OD** politike prema invalidnosti kojom se bave samo posebna ministarstva **KA** uključivanju politike prema osoba s invaliditetom u cijelokupnu odgovornost vlade.

2. Društvo koje uključuje svakog

Primjena naše vizije koristit će ne samo osobama s invaliditetom nego i društvu u cjelini. Društvo koje isključuje svoje članove je osiromašeno društvo. Aktivnosti koje će unaprijediti uvjete za osobe s invaliditetom vode ka kreiranju svijeta prilagođenog svima. "Ono što je učinjeno u ime invalidnosti danas, imat će značenje za sve druge sutra".

Mi, sudionici Europskog kongresa osoba s invaliditetom, održanog u Madridu, dijelimo tu viziju i obraćamo se svim zainteresiranim stranama da Europsku godinu osoba s invaliditetom razmotre kao početak procesa

koji će viziju pretočiti u realnost. Pedeset milijuna osoba s invaliditetom u Europi očekuje od nas impuls koji će pokrenuti proces ovoga događanja.

Program za ostvarenje vizije

U Madridskoj deklaraciji naveden je i niz aktivnosti za ostvarenje navedenih zadataka, a među njima su brojne pravne mjere (ozakonjenje vestranog anti-diskriminatorskog zakonodavstva), promjene u stavovima (opća edukacija i povećanje razumijevanja za potrebe osoba s invaliditetom), servisi koji promoviraju samostalan život (utemeljeni na potrebama osoba s invaliditetom i integrirani u društvo), potpora obiteljima (posebno obiteljima s djecom s invaliditetom i osobama s kompleksnim oštećenjima), posebna pažnja ženama s invaliditetom (kombinacijom tekućih mjera i pozitivnih kampanja), uvođenje invalidnosti u glavne tokove društava (pristup osnovnim zdravstvenim, stručnim, obrazovnim i socijalnim servisima i sve mogućnosti koje imaju i osobe bez invaliditeta), zapošljavanje kao ključ socijalnog uključivanja (aktivnom mobilizacijom društvenih partnera i javnih službi) te načelo ništa o osobama s invaliditetom bez osoba s invaliditetom (jako savezništvo između vlada i organizacija osoba s invaliditetom).

Duško Popović

popovicdj@yahoo.com

Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom

I. PREDUVJETI ZA RAVNOPRAVNO SUDJELOVANJE

Pravilo 1. Razvijanje svijesti

Pravilo 2. Zdravstvena zaštita

Pravilo 3. Rehabilitacija

Pravilo 4. Pomoćne službe

II. PODRUČJA OSTVARIVANJA RAVNOPRAVNOSTI

Pravilo 5. Pristupačnost

- a) Dostupnost fizičke okoline
- b) Dostupnost informacija i komunikacije

Pravilo 6. Odgoj i izobrazba

Pravilo 7. Zapošljavanje

Pravilo 8. Uzdržavanje od prihoda i socijalna sigurnost

Pravilo 9. Obiteljski život i osobni integritet

Pravilo 10. Kultura

Pravilo 11. Rekreacija i sport

Pravilo 12. Religija

III. MJERE ZA PRIMJENU

Pravilo 13. Informiranje i istraživanje

Pravilo 14. Kreiranje politike i planiranje

Pravilo 15. Zakonodavstvo

Pravilo 16. Ekonomска politika

Pravilo 17. Koordinacija djelovanja

Pravilo 18. Organizacija osoba s invaliditetom

Pravilo 19. Izobrazba osoblja

Pravilo 20. Nadzor i ocjenjivanje programa o invalidnosti na razini države, u vezi s primjenom Pravila

Pravilo 21. Tehnička i ekonomski suradnja

Pravilo 22. Međunarodna suradnja

IV: MEHANIZAM ZA NADZOR

Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom usvojila je Generalna skupština Ujedinjenih naroda na svom 48. zasjedanju, 20. prosinca 1993.

(Rezolucija 48/96).

Dječak koji može sve

Kristijan Mamić ima dva starija brata, koji su bili silno sretni kad je i on došao na ovaj svijet. I brižne roditelje, naravno. Učenik je 7c razreda u Osnovnoj školi Rudeš, u Zagrebu. Najviše voli fiziku, pa matematiku i dobro mu idu. Jednog bi dana volio postati arhitekt. Zato je važno da je dobar u matematici. Sve one statike i tome slično. Odlučio je da se neće brijati do završetka prvog razreda srednje. Ne znam je li s tom odlukom upoznao i svoju bradu, ali mi se čini da blaga sjena 'nečega' već prodire iznad njegove gornje usne. I vidi se kad se nasmiješi. Jer, Kristijan je vedar dječak i često se osmijehuje. Nema djevojku. Još. Rano je, kaže s onim svojim zaraznim smiješkom. E, moj Kristijane, baš mi o tomu odlučujemo. Doći će kad bude trebalo doći. I gotovo!

Čekajući ga, pitam se kako ćemo se pozdraviti, rukovati? Kristijan je rođen s tjelesnim nedostatkom, desna mu se ruka nije posve razvila. Ljudi se često zbune kad primijete da je drugi čovjek po nečemu različit. Poneki pobegnu ili okrenu glavu. Ono što ne znamo pomalo nas plaši i zbumjuje. Kristijan ulazi, vidimo se prvi put u životu, smiješi se i pruža mi lijevu ruku. I ja njemu svoju. Stisak nam je čvrst, muški. Naravno, Kristijan je sportaš. Prvak je Hrvatske u plivanju, u kategoriji S9. Plivati je počeo rekreacijski, na preporuku liječnika, da što više razgiba tijelo. I svoju desnu ruku. Onda je otisao kod Ane Sršen i počeo plivati sve više, i natjecateljski. Doma mu visi petnaestak medalja. Ponekad pliva i s ljudima koji nemaju tjelesne nedostatke. Od njih četrdesetak, Kristijan stigne do cilja prije petorice ili šestorice. A u svojoj je kategoriji nepobjediv. S članovima kluba i hrvatske paralimpiske reprezentacije već je putovao i na međunarodna natjecanja i bio u Austriji, Češkoj i Slovačkoj. Usksne blagdane je proveo na sedmodnevnim pripremama u Turskoj. Gdje će sve još biti? I koliko medalja osvojiti?

Ovo o rukovanju lijevom rukom pročitao je u bon-tonu za osobe s invaliditetom. I odmah stao primjenjivati. »Koristi sve što možeš i sve što imaš«, kaže, opet se osmijehujući. U razredu su ga primili ravnopravno, nema posebnih privilegija i radi što i ostali. Dobro, malo sporije piše i crta. Najteže mu je svezati vezice na cipelama. Srećom, postoji i sportska obuća s čičkom, samo je teško pronaći sve veći broj. Ostatak odijevanja savladao je bez problema.

Kristijan kaže kako ne osjeća previše svoj nedostatak. Dobro, možda bi s vremenom mogao nabaviti kakvu protezu, ima toga danas i dosta je dobro, ali i vrlo skupo, pa mu se nekako čini da može i bez nje. Mama je bila jako zadovoljna tretmanom koji je

godinama imao na Goljaku, u Specijalnoj bolnici. S nekim drugim uslugama našega zdravstva nije baš zadovoljna, ali Kristijan nije siguran s kojima i zašto. Valjda je teško doći do nečega što mu nekako pripada, ali eto, uvijek ima neki 'ali'.

Malo ogovaramo učitelje. Uglavnom su dobri, kaže Kristijan pomirljivo, neke voli više, neke manje, kako je to već složeno u svijetu. Nadimke im biraju po prezimenima, nekako se nisu odlučili na maštovitiji pristup. Stavljam svom sugovorniku nekoliko 'bubica' u uho, možda mu moja pučkoškolska iskustva u tomu daju kakvu zgodnu ideju? Kristijan je inače jako dobar dečko, pristojan je, ne pravi probleme ni sebi ni drugima. I ne pravi se važan jer je sportska zvijezda.

Meni se čini da Kristijan sve može. Nije mu lako, znam, ali je uporan, želi učiti, već puno

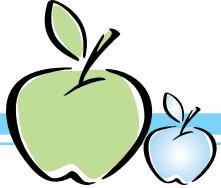
toga zna i otvoren je za nove spoznaje. I vjerujem da će mu se jednoga dana ostvariti i taj dječački san i da će postati arhitekt. Danas se, uostalom, najviše u arhitekturi koriste računala, posebno za crtanje. A i tu je doma.

Kristijan je osoba s invaliditetom. Dječak s posebnim potrebama. Čovjek s hendikepom. Čini se da smo uspješniji u izmišljaju novih definicija, nego u znanju i spremnosti da pomognemo onima koji od nas očekuju pomoći. Ili bar razumijevanje. Pa se često okreću sami sebi, zatvaraju se i bježe od svijeta. Kristijan je izabrao drukčiji put. I jako je uspješan u tomu. Ohrabrenje je za sebe, za svoje najbliže, za sve nas. Kristijan je dječak koji može sve.

Duško Popović

popovicdj@yahoo.com

Europska godina jednakih mogućnosti za sve

Slijedom upute o promicanju 2007. kao godine jednakih mogućnosti, i u Hrvatskoj civilni sektor snažno djeluje u njenom obilježavanju kako bi se dao doprinos kvaliteti života osoba s invaliditetom. Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida (HSUTI) odlučio je ovogodišnje programe usmjeriti na nastavak svoje tradicionalne aktivnosti – na promicanje tolerancije i poštivanja različitosti, ali i poticanja zapošljavanja.

Poštivanje različitosti i tolerancija ne nastaju sami po sebi već se moraju graditi. Svima je poznato da je najvažnije djelovanje u najranijoj dobi ljudskoga života, pa je značajno napomenuti da je u Hrvatskoj tijekom 2001. započeo projekt »Tolerancija prema osobama s invaliditetom« koji se provodi već šestu godinu u predškolskim ustanovama.

Projekt je idejno osmisnila mr. sc. Mirjana Dobranović, predsjednica Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida. Kao stručnjak za rad u zajednici i uvidjevši potrebu integracije i inkluzije djece s teškoćama u razvoju u redovne odgojno-obrazovne programe, potakla je izradu projekta kroz civilno društvo. Projekt "Tolerancija prema osobama s invaliditetom" ostvaruje se kroz stručni rad s

Europska komisija je odlučila da 2007. bude godina u kojoj će se promicati jednakе mogućnosti za sve građane Europe. Akcija je dio sveobuhvatnih nastojanja institucija EU kojima se promiče jednakost i nediskriminacija u zemljama članicama i u radu institucija Unije.

U Europskoj godini jednakih mogućnosti želi se provesti strategija koju je EU postavila za osiguravanje učinkovite borbe protiv diskriminacije. Nadalje, želi se promicati različitost i jednakost mogućnosti. Strategija ove akcije je objavljena u obavijesti koju je Europska komisija donijela 2. lipnja 2005. godine.

Komisija je predložila četiri osnovne teme na čijoj bi provedbi trebalo raditi tijekom Europske godine: Prava (rights) – podizanje svjesnosti u društvu o pravu na jednakost i nediskriminaciju; Predstavljanje (representation) – poticanje javnih rasprava o načinima sudjelovanja podzastupljenih društvenih skupina; Priznanje (recognition) – pohvalno odnošenje prema primjerima različitosti; Poštovanje i tolerancija (respect and tolerance) – promicanje socijalne kohezije.

Komisija je predviđala da će za planiranje aktivnosti i provedbu strategije u 2007. godini dostajati 13,6 milijuna eura. Osim inicijative za promicanje jednakosti u 2007. godini, najavila je još dvije inicijative: prva uključuje pripremu studije izvedivosti koja bi trebala predviđjeti nove moguće mјere za poboljšanje postojećeg antidiskriminacijskog zakonodavstva, dok se druga inicijativa odnosi na osnivanje stručne savjetodavne grupe koja će se baviti pitanjima integracije manjina, posebice Roma, u društvo i tržište rada. (A. P.)

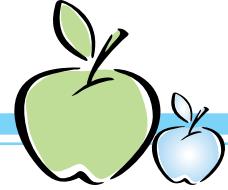
djecem bez teškoća u razvoju u predškolskim ustanovama u kojima djeca borave, a potom kroz edukaciju studenata na fakultetima. Ciljevi su usmjereni na izgradnju povoljnih i pozitivnih stavova. Rad u vrtiću sjajno je osmisnila grupa odgajatelja te je njihov radni materijal tiskan kao "Priručnik za odgojitelje

i stručne suradnike", pod sponzorstvom Državnog zavoda za zaštitu obitelji, materinstva i mlađeži i Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida. Priručnik je poslan na adresu 1260 vrtića diljem Hrvatske, iz kojih su stizale zahvale za metodološki obrazac po kojemu mogu raditi. Ista metodologija rada, iako malo modificirana, provodila se na fakultetima.

Nakon šest godina rada uz priču o Heidi, donesena je odluka o osvježenju sadržaja u projektu tolerancije – s novim ljudima i novim pristupom, s pričama Ivane Brlić-Mažuranić. Očekuje se da će projekt prepoznati u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti te finansijski poduprijeti ovu sjajnu i potrebnu aktivnost. Na području zapošljavanja pokreću se aktivnosti potpore i osnaživanja nezaposlenih osoba s invaliditetom. Na žalost, Hrvatska je danas u poziciji da iznova gradi socijalno-radnu politiku koja će osobe s invaliditetom snažnije uključiti u svijet rada. Tome u prilog svakako ide procjena da su osobe s invaliditetom socijalno najprihvatljivije i gospodarski najisplativije kada se zapošljavaju.

Procjenjuje se da je približno 60 posto od ukupnog broja osoba s invaliditetom radne dobi sposobno za neki oblik gospodarski isplativo djelatnosti. Prema evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na kraju

2006. evidentirano je 5.576 nezaposlenih osoba s invaliditetom. U nastojanju da pomogne toj skupini u svakodnevnom

življenu, zajednica izgrađuje brojne instrumente sa svrhom da ih se maksimalno uključi u socijalni i gospodarski život. Svaka zajednica pritom izgrađuje odmjerene instrumente kojima pomaže tim osobama, vodeći računa o vrsti i stupnju invaliditeta svakog pojedinca ili skupine osoba s invaliditetom.

Uobičajeno se ovakva socijalna politika gradi putem nacionalnih planova i programa rehabilitacije u kojima gospodarski udio i doprinos osobe s invaliditetom ima prednost pred svim drugim rentnim oblicima pomoći. To se postiže različitim poticajnim mjerama od kojih je izgradnja odgovarajućeg poreznog sustava jedna od njih. Smatramo da usvojeni paket poreznoga zakonodavstva u Republici Hrvatskoj ne uvažava dovoljno ulogu poreznog sustava glede moguće integracije osoba s invaliditetom u svijet rada, a time i njihova izjednačavanja s ostalim članovima društvene zajednice.

I civilno društvo nizom svojih aktivnosti nastoji pridonijeti pronaalaženju boljih rješenja. Tako je 19. prosinca 2006. u Zagrebu održan Okrugli stol pod nazivom Poslodavci + Propisi = Posao? Gosti i uzvanici bili su: Ante Vučić iz Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva, Mirjana Grgin i Natalija Ozadić iz Gradskoga zavoda za zapošljavanje, doc. dr. Sinan Alispahić iz HAK-a, kao i mlade nezaposlene osobe s invaliditetom iz Zadra, Umaga, Slavonskog Broda i Zagreba.

Kristijana Sokač, načelnica Odjela za osobe s invaliditetom u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, u svojem je izlaganju istaknula i ukazala na koje sve načine i kojim mjerama Zavod pomaže i posreduje zapošljavanju osoba s invaliditetom. Nabrojila je mnoštvo

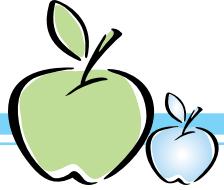

propisa koji su neophodni i potrebni u reguliranju prava invalidnih osoba, kao što su Madridska deklaracija i Direktiva vijeća 2007/2008. Njih će Hrvatska morati ispoštivati, a odnose se na jednak tretman pri zapošljavanju i odabiru zvanja. Grafički i brojčano prikazala je rezultate istraživanja o stavovima poslodavaca prema osobama s invaliditetom koje je provela u suradnji s prof. Leljom Kiš-Glavaš s Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Na tim rezultatima treba dugoročno i intenzivno raditi jer oni nisu zadovoljavajući.

Isto tako, pokrenut je projekt osnaživanja osoba s invaliditetom kroz radionice pod nazivom "Nada umire posljednja", koje su održane u Bjelovaru, Slavonskom Brodu, Zagrebu i Solinu. Hrvatski savez udruga tjelesnih invalida izradio je letke kojima upućuje osobe s invaliditetom na informacije kako tražiti posao i što činiti aktivno za sebe.

mr. sc. Mirjana Dobranović
savez@hsuti.hr

Kreativne radionice za djecu s invaliditetom i njihove prijatelje

Projekt Kreativnih radionica zamišljen je u Poreču kao mogućnost kvalitetnog osmišljavanja slobodnog vremena djece i mlađih s invaliditetom.

U malim lokalnim zajednicama, kao što je Poreč, osobe s invaliditetom nemaju dovoljno mogućnosti za osobni rast i razvoj te izražavanje vlastitih potencijala u skladu sa svojim mogućnostima. Dio djece s invaliditetom nije uključen u nikakve oblike okupacijskih i/ili zabavnih sadržaja, jer im za to nisu osigurani uvjeti. Stoga se ta djeca teško i nedovoljno socijaliziraju, a premašno zabavljaju i druže. Njihovi su roditelji, naročito majke, iscrpljeni konstantnom brigom i cijelodnevnim boravljenjem s djetetom te često bez mogućnosti da si, u malom mjestu kao što je Poreč, osiguraju pomoći i zamjenu.

Tako projekt Kreativnih radionica za djecu s invaliditetom predstavlja način da se

unaprijedi kvaliteta života djece i mlađih s invaliditetom, ali i njihovih roditelja, koji najčešće žele svojoj djeci osigurati zabavu i aktivnosti te izražavanje u okviru njihovih mogućnosti.

Radionice se odvijaju u prostorima Društva invalida Poreč, uz podršku projektnog ureda Zdravoga grada. Djecu dovode roditelji, a na radionici ostaju sama uz stručne voditelje i volontere koji svakom djetetu poklanjam potrebnu pažnju. Prilikom prvog uključivanja djeteta u program radionica, u periodu adaptacije, svako novo dijete uvodi se uz sudjelovanje roditelja na temelju zajedničke procjene stručnjaka i roditelja te želje djeteta. Svaki roditelj i dijete nakon uključivanja u program upoznaju se i sa drugim psihosocijalnim programima koje Grad Poreč lokalno osigurava kroz projekt Zdravi grad i imaju mogućnost potražiti i dobiti stručnu pomoći u savjetovalištu. Tako

su mnogi roditelji kroz program, osmišljen primarno za dijete, i sebi osigurali podršku koja im je često veoma potrebna.

Kreativne radionice su tematski osmišljene (Valentinovo, godišnje doba, Uskrs, Božić, upoznavanje prirode i mora, mirisi proljeća, boje jeseni...) od strane voditeljice i izvoditelja programa. Svako dijete može birati aktivnost, koja se ujedno prilagođava njegovim mogućnostima i dnevnom raspoloženju. Iako je sadržaj radionice unaprijed osmišljen i razrađen, radi se i u individualiziranom pristupu zbog specifičnosti populacije djece s teškoćama i vrlo različite etiologije problema s kojima dolaze. Kriterij za uključivanje u radionice je dobrovoljnost i motiviranost djeteta i roditelja. Veličina grupe sa kojom se radi je do 25 djece u jednoj radionici.

Važan dio ovog projekta odnosi se na uključivanje zdrave djece, odnosno

"prijatelja" djece s invaliditetom u ovaj vid radioničkoga rada. Dijete s invaliditetom dovodi u radionicu svojeg prijatelja, a i voditelji dodatno senzibiliziraju zdravu djecu i mlade da dođu na Kreativne radionice (kroz medije, letkom, usmenom predajom informacija...). Takvim načinom druženja radi se na stvaranju veoma toplog i podržavajućeg okruženja za svako dijete s teškoćama.

Dijete s invaliditetom u radionici ima svoga prijatelja, s kojim radi u okruženju koje nudi suradnju, komunikaciju, dogovaranje, unaprjeđenje socijalnih i komunikacijskih vještina djece s invaliditetom, ali i zdrave djece i, što je najvažnije, svakom djetetu osigurava uspjeh.

Gotovo svi dječji radovi se izlažu u gradskim prostorima, a izložbama su nazočna i djeca koja su ih izradila. Ovo je način kojim se podržava socijalizacija i participacija u lokalnoj zajednici i njenom društvenom životu djece s invaliditetom, što im može pomoći u budućoj ulozi aktivnih građana koji će zastupati sebe i vlastite potrebe.

Opis potreba

Djeca i odrasli s invaliditetom su osobe koje su u tranzicijskim vremenima intenzivnih promjena, poslijeratnom razdoblju i socijalnom siromaštvu naše države nedovoljno podržana kategorija građana. Stoga je važno na državnoj, ali i na lokalnoj razini ispitati potrebe osoba s invaliditetom koje su uglavnom velike. Važno je da se te potrebe uvaže te da se osobama s invaliditetom osigura unaprjeđenje kvalitete života i zdravlja u zajednici kad god i koliko god je to moguće.

Razmišljajući u upravo navedenom kontekstu, stručni tim Zdravoga grada Poreča je u suradnji s Društvom invalida Poreč proveo ispitivanje potreba roditelja djece s invaliditetom okupljenih u Društvo invalida Poreč. U ispitivanju su korišteni upitnici i skale o zadovoljstvu životom te strukturirani intervju. Odabran je uzorak od 50 roditelja djece s različitim teškoćama (tjelesni invaliditet, kombinacija poremećaja, mentalna retardacija, ozbiljne emocionalne teškoće tipa autizma) od kojih je 89% roditelja iskazalo potrebu da se osmisle programi za kvalitetno provođenje

slobodnog vremena djece s posebnim potrebama, kojih u našem gradu nema.

Na temelju dobivenih pokazatelja osmišljen je program Kreativnih radionica za djecu s invaliditetom i ponuđen je njihovim roditeljima. Roditelji i djeca su spremno prihvatali program, odazivaju se redovito ističu da bi radionice trebalo i češće održavati.

Tako se realizacijom programa Kreativnih radionica sigurno, bar dijelom, ublažuju teškoće roditelja i djece sa invaliditetom u dijelu osmišljavanja njihovog slobodnog vremena, te osiguravaju uvjeti za lakši i spremniji ulazak u socijalno okruženje kojemu djeca s posebnim potrebama pripadaju.

Ciljevi

Provedbom programa postižu se definirani ciljevi i to:

1. Stvaranje uvjeta djeci s invaliditetom, različite etiologije invaliditeta, za kreativno izražavanje u radioničkom tipu rada prema vlastitim mogućnostima (likovno, verbalno, glazbeno, plesno, modeliranjem, izradom predmeta i sl.) te stvaranje atmosfere u kojoj djeca s invaliditetom postižu uspjeh.
2. Resocijalizacija djece s invaliditetom uklapanjem u okruženje sa zdravom djecom.
3. Senzibiliziranje zdrave djece za teškoće vršnjaka s posebnim potrebama.
4. Promoviranje radova/postignuća djece s invaliditetom u široj lokalnoj zajednici (priredbe, izložbe radova u gradu, ukrašavanje gradskih izloga dječjim radovima...).

Korisnici obuhvaćeni programom

Korisnici obuhvaćeni ovim projektom su djeca s invaliditetom s područja grada Poreča i Poreštine (okolnih općina) i njihovi zdravi prijatelji. Izabrani su slijedom brojnih napora da se u okviru Društva invalida Poreč programi prilagode potrebama članova. Tako je ovaj program za djecu s invaliditetom rezultat ispitivanja potreba

njihovih roditelja koje uključuje i procjenu roditelja o tome što djetetu nedostaje za kvalitetno organiziranje slobodnog vremena kojega ima i previše.

Ukupno se programom Kreativnih radionica godišnje obuhvati pedesetak djece s posebnim potrebama. Radionice su otvorenog tipa te se djeca u njima mogu izmjenjivati. Kako se radi o djeci sa specifičnim teškoćama koja povremeno prolaze različite medicinske tretmane, rehabilitacije i sl., tako je i njihovo uključivanje u radionice u skladu s mogućnostima. Tajnica Društva obavještava roditelje o terminima i tematskim sadržajima radionica, a roditelji potvrđuju dolazak djeteta za svaki termin radionice.

Radi se o djeci u dobi od 6. do 21. godine, sa tjelesnim invaliditetom i/ili mentalnom retardacijom (lakom ili umjerenom) te ozbiljnim emocionalnim teškoćama. Zdrava djeca, koju djeca s invaliditetom dovode kao svoje prijatelje, mogu biti u istom rasponu dobi. U radionice se uključuju i volonteri koji mogu biti u dobi od 15 do 18 godina, ukoliko su prošli edukativni program Zdravoga grada Vršnjak pomagač ili to mogu biti punoljetne osobe s izraženim senzibilitetom za pomoć osobama s teškoćama, koje su u projektnom uredi Zdravoga grada prošle strukturirani intervju.

Metode i vrste aktivnosti putem kojih se program provodi

Aktivnosti se provode u radioničkom obliku rada subotama, osim iznimno (blagdani, godišnji odmori tijekom kolovoza). Svaku radionicu vodi jedan stručni voditelj (profesor, odgajatelj) koji prethodno razrađuje temu i sadržaj rada u radionici te preuzima odgovornost za realizaciju radionice u dogovoru s voditeljicom projekta. U radionicu se uključuju i odrasli članovi Društva te tajnica Društva, koji imaju poseban afinitet za neki aspekt kreativnog izražavanja i koji su zaduženi za pripremu radionice (organiziranje prostora, nabava potrebnih materijala, grickalica i sokova).

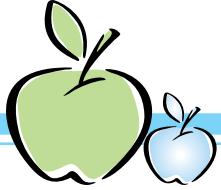
Neke izjave....

"Tomy je moj dobar prijatelj, sve mogu s njim raditi i kako se voli igrati. Odlično je igrati sa njim boće." Zdravi dječak (8 godina) o dječaku s Downovim sindromom (15 godina).

"Uvijek mi je lijepo doći kad me tata može dovesti, vidim prijatelje, zabavno je, sve nešto lijepo radimo, volim doći na Porečku bajku..." Djevojka s invaliditetom (21 godina) u kolicima.

"Radionice su jedino mjesto na kojemu mogu pustiti dijete, opustiti se, obaviti nešto svoje..., jer znam da je na sigurnom, da je ostali prihvataju i da je sretna! Teško je imati invalidno dijete bez mogućnosti da ga bar na kratko nekome povjerite." Majka invalidne djevojčice (13 godina).

"Ova djeca su prekrasna, tako topla, draga, zahvalna, puna ljubavi, energije i želje da se nečim bave...veselim se svakoj radionici sa njima". Profesorica, jedna od voditeljica programa.

Svaka radionica sastoji se od nekoliko didaktičkih cjelina, poput uključivanja djece (prigodna vježba dobrodošlice na susret), glavnog dijela radionice (izrada predmeta, bojanje, pjevanje, modeliranje... i kombinacija aktivnosti) i završnog dijela susreta (dogovor za idući susret, pokazivanje nastalih radova roditeljima koji stižu, sokovi i grickalice itd.).

U Kreativnim radionicama za djecu s invaliditetom i njihove prijatelje provode se različite aktivnosti putem kojih se djeca mogu izražavati likovno, verbalno, putem glazbe, modeliranjem, lutkarskim predstavama. Aktivnosti su izabrane u cilju kvalitetnog organiziranja slobodnog vremena djece s invaliditetom, prilagođene su njihovim mogućnostima, raznolike su te osiguravaju sadržaj i dinamiku u kojoj svako dijete može pronaći sebi primjerenu i zabavnu aktivnost te postići uspjeh. U radionicama se radi s vrlo različitim materijalima (boje, papir, glazbeni instrumenti, lutke, razne mase za oblikovanje i sl.) što omogućava prilagođavanje interesu i mogućnostima korisnika te ponekad ima terapijski učinak (npr. oblikovanje predmeta rukama). S djecom rade stručni voditelji različitih profesija što osigurava stručni pristup s obzirom na djietetovu teškoću i sadržaj rada (psiholog, defektolog, profesori glazbenog i/ili likovnog odgoja, učitelji razredne nastave, odgajatelji iz vrtića...).

Radionice prate planiranu dinamiku, roditelji su upoznati s datumima i sadržajem bar tri naredne radionice. Tijekom

godine realiziraju se tri do četiri izložbe dječjih radova u gradskim prostorima (gradskoj upravi, ugostiteljskim objektima, bankama...), djeca se uključuju svojim radovima u program dječjeg maskenbala i Porečke bajke (božićni blagdani). Broj ukrašenih izloga dječjim ukrasima ovisit će o interesu i narudžbama vlasnika objekata i poslovnih prostora (no, obično se tijekom godine planira ukrašavanje jednog do tri izloga).

Evaluacija programa Kreativnih radionica

Redovno se provodi evaluacija programa u vidu praćenja realizacije plana aktivnosti tijekom čitave godine te utjecaja pojedinih aktivnosti na djelotvornost projekta kako bi se već u tijeku realizacije projekta, u skladu s pokazateljima, aktivnosti prilagođavale potrebama korisnika u funkciji optimalne djelotvornosti programa.

Rezultati evaluacije prikazuju se u vidu broja korisnika (djeca s invaliditetom i zdrave djece), broja provedenih aktivnosti (radionica, izložbi, uređenja izloga), broja i stručne spreme suradnika koji su vodili radionice i broja volontera u projektu.

U pismenom obliku prikupljaju se dojmovi i zapažanja svih voditelja u projektu te predstavnika volontera i roditelja.

Prate se pomaci u socijalizaciji i komunikaciji djece s invaliditetom u vidu bilježenja broja dolazaka, ponašanja kod dolaska i tijekom radionice (npr. lako ostaje, uspostavlja

kontakt očima i/ili verbalni kontakt, ne traži povratak roditelja tijekom radionice, rado prihvata ili ne druženje sa zdravom djecom, prihvata bolje-lošije-jednako rad sa volonterom...). Analizira se stupanj zadovoljstva zdrave djece radom u radionici te njihovi stavovi u odnosu na djecu s posebnim potrebama.

Stalno uključivanje djece s invaliditetom i zdrave djece u rad radionica te njihovo subjektivno iskazano zadovoljstvo i sreća kao i želja da stalno, pa i češće dolaze, te zadovoljstvo roditelja pokazuje nam da su program i aktivnosti adekvatno izabrani. Stručni suradnici iskazuju izrazito visok stupanj zadovoljstva uključivanjem u rad radionica, kontinuirano se uključuju te pozivaju nove suradnike, motivirano planiraju najrazličitije aktivnosti u interesu djece.

Posebno je zanimljivo pratiti napredak u komunikaciji zdrave djece u odnosu na djecu s invaliditetom. Praćenjem je utvrđeno da nakon kratkog vremena zajedničkog rada u radionici (2 – 4 susreta) zdrava djeca uspostavljaju iskreno prijateljstvo s vršnjacima s invaliditetom, znatno su tolerantnija i spremna pomoći u svim aktivnostima, a s druge strane vršnjake s invaliditetom doživljavaju kao ravnopravne partnere u igri i radu te im pružaju podršku u nastojanju da postigu uspjeh u skladu s mogućnostima.

Nataša Basanić Čuš
fond-zdravi-grad@pu.t-com.hr

"Pogledaj, i ja živim pokraj tebe"

Učenici Gimnazije Bernardin Frankopan iz Ogulina, predstavili su nedavno svoj projekt pod nazivom "Pogledaj, i ja živim pokraj tebe", osmišljen u okviru izvannastavnog programa iz područja Nacionalnog programa odgoja i obrazovanja za ljudska prava i demokratsko građanstvo. O kakvom se programu radi, objašnjava profesor sociologije Hrvoje Magdić:

"Taj se program provodi u mnogim

hrvatskim osnovnim i srednjim školama, a cilj mu je zapravo pokazati učenicima da oni mogu pokrenuti rješavanje određenih problema u svojoj lokalnoj zajednici, počevši već od škole. Oni sami odabiru problem koji smatraju vrlo važnim u svojoj sredini i zatim ga različitim mjerama pokušavaju rješiti, ili potaknuti njegovo rješavanje. Pri tome je jako bitno da oni shvate kako je svatko od njih u biti vrlo važan činilac, te da steknu uvjerenje da jednim zajedničkim, kvalitetnim radom i pristupom mogu mnogo toga promijeniti".

U grupi koju vodi prof. Hrvoje Magdić radi jedanaest učenika i učenica. Sastaju se tijekom cijele školske godine, jednom tjedno. Počinju s odabirom problema, a nakon toga učenici pokušavaju prepoznati suštinu tog problema, kome onda posvećuju pozornost.

Ove godine usredotočili su se na problem osoba s invaliditetom, odnosno na poteškoće i probleme s kojima se takve osobe susreću u Ogulinu. U prvom koraku učenici su nastojali istražiti sam problem, kroz zakone i kroz Ustav, te vidjeti koja prava treba osigurati takvim osobama. U drugom koraku razgovarali su s predstavnicima vlasti koji mogu pomoći u rješavanju tih problema, a radi se prvenstveno o mogućnosti pristupa osoba s invaliditetom u zgrade gdje su smještene razne institucije. U novijim objektima to je još nekako riješeno, no problem je u starim

zgradama koje nemaju nikakve prilaze za osobe s invaliditetom.

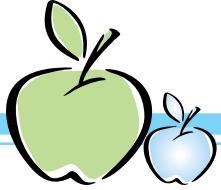
Učenici su obišli sve važnije zgrade u gradu, slikali ih i došli do zaključka da je stanje naprosto poražavajuće. U tim zgradama nema nikakvih pomagala za osobe s invaliditetom, a o stubištima kao glavnoj prepreci da se i ne govori. Sačinili su letak na kome su fotografije zgrada – od gradske vijećnice, preko ugostiteljskih objekata do škola, na kojima se zorno vidi kako stubišta predstavljaju nepremostivu prepreku. Mladi gimnazijalci ne žive s glavom u oblacima. Oni vrlo dobro znaju da se takvi problemi ne mogu riješiti preko dana, pa na ovaj način žele animirati, točnije – senzibilizirati javnost i ukazati ljudima da postoje osobe koje za život nemaju jednakne mogućnosti kao drugi ljudi. Bitno je u svemu mijenjati svijest kod ljudi koji ne doživljavaju takav problem u gradu Ogulinu.

Da bi bili konkretni i aktivni sudionici pomaganja u okviru svojih mogućnosti, mladi gimnazijalci odabrali su dvije udruge u Ogulinu: Udrugu roditelja djece s posebnim potrebama i Udrugu slijepih i slabovidnih. U razgovoru s njima uočili su probleme s kojima se susreću te osmisiličitav niz akcija kojima će sakupiti sredstva i kupiti neka pomagala za rad tih udruga. U svibnju će u Zagrebu, na državnoj smotri, prezentirati svoj projekt te tako još jednom ukazati na tu problematiku. Na zaboravite – projekt se zove: Pogledaj, i ja živim pokraj tebe. Stoga, osvrnute se oko sebe, barem ponekad.

Hrvoje Magdić, prof.

savez@hsuti.hr

Jesmo li svi jednaki?

Tribina pod nazivom "2007. Europska godina jednakih mogućnosti – Jesmo li svi jednaki?" održana je 20. ožujka 2007. u Studentskom domu »Stjepan Radić« u Zagrebu, pred više od stotinu studenata i ostalih posjetitelja. Tribina je bila posvećena problematičici osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, a organizirana je u suradnji sa Studentskim centrom Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijskim fakultetom, Kineziološkim fakultetom i Hrvatskim savezom udruga tjelesnih invalida (HSUTI). Tribinu je otvorio Mate Pavković iz Studentskog centra, a govornici su bili predsjednica HSUTI-ja, mr. sc. Mirjana Dobranović i dr. sc. Dubravka Ciliga s Kineziološkog fakulteta.

Magistra Dobranović je svoje predavanje posvetila upoznavanju prisutnih s problematikom vezanom uz osobe s invaliditetom i što sve HSUTI čini za poboljšanje uvjeta i kvalitete života osoba s invaliditetom. Pozitivni primjeri prakse uvijek su dobrodošla poticajna snaga rješavanja problema. Glavni cilj predavanja bio je senzibilizacija javnosti za probleme, potrebe i prava osoba s invaliditetom u svim segmentima života, a sudeći prema

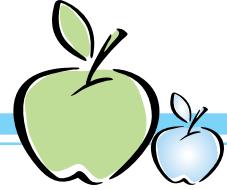
pljesku studenata na kraju izlaganja, predsjednica HSUTI potpuno je uspjela u svojoj namjeri.

Profesorica Dubravka Ciliga održala je predavanje o sportskim aktivnostima osoba s invaliditetom, sa željom da na taj način

naglasi kako osobe s invaliditetom mogu sudjelovati i ostvariti značajne rezultate u svim društvenim aktivnostima kao i osobe bez invaliditeta.

Lana Srpk, studentica
savez@hsuti.hr

Otvoren Ured za studente s invaliditetom

Ured za studente s invaliditetom osnovan je odlukom Senata Sveučilišta 13. ožujka 2007.

Glavni inicijatori za osnivanje Ureda za studente s invaliditetom su: prof. dr. sc. Vjekoslav Jerolimov, prof. dr. sc. Alekса Bjelić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, prorektorka za studije i upravljanje kvalitetom prof. dr. sc. Ljiljana Pinter, prof. dr. sc. Lelia Kiš-Glavaš te Udruge studenata Korak, Šišmiš i Dodir.

Situacija

U Republici Hrvatskoj ne postoje pouzdani podaci o broju studenata s invaliditetom. Prema grubim procjenama (primarno evidenciji udruga studenata s invaliditetom), na Sveučilištu u Zagrebu, na kojem godišnje studira više od 65 000 studenata, svega je oko 200 studenata s invaliditetom (malo više od tri promila). Iako se ovaj podatak čini poražavajućim (a na drugim hrvatskim sveučilištima situacija je vjerojatno još i gora), treba napomenuti da broj spomenutih studenata (zahvaljujući prije svega naporima pojedinaca, a onda i udruga studenata s invaliditetom u rješavanju pojedinačnih slučajeva, te time otvaranja mogućnosti za ostale studente sa sličnim potrebama) raste iz godine u godinu.

U perspektivi bi trebalo poraditi na tome da broj studenata s invaliditetom bude barem 10 puta veći nego danas, kako je to slučaj u zemljama Europske unije i izvaneuropskim razvijenijim državama. Osim objektivnih, subjektivnih i organizacijskih prepreka kvalitetnom visokoškolskom obrazovanju studenata s invaliditetom, glavni razlog sadašnjem stanju

vjerojatno leži u neprimjerenoj pripremi učenika s invaliditetom za studij, zastarjelim, rigidnim, te s potrebama tržišta rada i suvremenim tehnologijama neusklađenim nastavnim programima u srednjoškolskom, naročito posebnom, obrazovanju.

Ideja

Iako i u akademskom okruženju, individualizirani pristup i zadovoljenje posve specifičnih potreba može biti jedini ispravan put potpore studentima s invaliditetom, ipak postoje i mjere i postupci koji mogu riješiti neka ključna pitanja zajednička svim studentima s invaliditetom, odnosno pojedinim kategoriziranim skupinama studenata, najčešće definiranim prema njihovom oštećenju.

Tako će primjerice, studentima s motoričkim oštećenjima najizraženije prepreke zasigurno biti one prostorne, studentima s oštećenjima vida potreba za prilagođenim pristupom literaturi, studentima s oštećenjima sluha neriješeno pitanje financiranja prevoditelja za znakovni jezik, studentima s kroničnim bolestima i onima s psihičkim poremećajima fleksibilnost u postavljenim rokovima ispunjavanja studentskih obveza i ponekad dnevnom ritmu aktivnosti, studentima sa specifičnim teškoćama učenja prilagođeni nastavni materijali i načini provjere znanja i slično.

Za sve pak studente vrijedi da je fleksibilnost nastavnika i administrativnog osoblja upravo onaj primijeren pristup.

Studenti s invaliditetom mogu dati i trebaju dobiti samo visoke standarde i kvalitetu. Iako

djeluju manje od pet godina, dvije udruge studenata s invaliditetom: "Šišmiš" i "Korak" i pojedini njihovi izuzetno aktivni članovi, neizmjerno su mnogo učinili u poboljšanju kvalitete akademskog života studenata s invaliditetom. Ipak, evidentno je da postoji potreba za formaliziranjem aktivnosti i sustavnim, permanentnim rješenjima. Iz ovoga je i uslijedila potreba osnivanja Ureda za studente s invaliditetom, a logično je da je osnovan upravo pri Sveučilištu u Zagrebu, najvećem u Republici Hrvatskoj i onom na kojem studira najviše studenata s invaliditetom. Taj Ured vidimo kao mogući snažni mehanizam osiguranja mogućnosti kvalitetnijeg pristupa visokom obrazovanju, kroz sustavni pristup zadovoljenju obrazovnih i socijalno-psiholoških potreba studenata s invaliditetom. Takoder očekujemo da će kreirati model potpore studentima s invaliditetom koji će biti primijenjen i na druga sveučilišta u Republici Hrvatskoj.

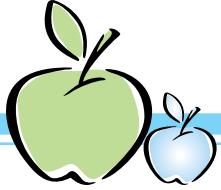
Aktivnosti

Ured će biti jedan oblik referentnog centra koji će studentima s invaliditetom pružati informacije na licu mesta; telefonom, e-mailom, ali i putem brošure koja će svake godine biti ažurirana. Osim toga, Ured će biti inicijator izmjena i donošenja novih zakonskih i podzakonskih akata koji studente s invaliditetom sprječavaju u realizaciji njihovih prava. Takoder, Ured će pružati potporu studentima s invaliditetom u njihovoj prilagodbi i potpunoj socijalnoj integraciji u akademsku zajednicu i pružati im potporu u nošenju s izazovima svakodnevnog studentskog života i mogućim teškoćama u svladavanju pojedinih nastavnih kolegija. Osim toga, Ured će permanentno koordinirati rad koordinatora za studente s invaliditetom (koji će biti imenovani na svim sastavnicama Sveučilišta) i rješavati neke specifične potrebe pojedinih studenata s invaliditetom: osiguravanje prevoditelja za znakovni jezik, prilagodba literature na Brailleov tisk, osiguranje prijevoza, osiguranje osobnog asistenta, nabava pomagala, organiziranje treninga socijalnih vještina, i sl.

Gdje?

Ured će biti smješten u prostorima Studentskog centra u Zagrebu, Savska cesta 25, a kako još nema telefona niti e-mail adrese, sve potrebne informacije moguće je dobiti na broj 01/23 38 022/101 (Lelia Kiš-Glavaš), te e-mailom: lelia@erf.hr

Monika Budimir
savez@hsuti.hr

Naši koraci ka poboljšanju kvalitete života osoba s posebnim potrebama

U programima javnih potreba Grada Raba više se godina planiraju i provode različiti projekti i aktivnosti unaprijedenja i zaštite zdravlja stanovništva, održivog razvoja na otoku i zaštite okoliša, a sve radi poboljšanja i podizanja kvalitete življenja.

Za realizaciju programa uglavnom je nadležan Grad, ali i ustanove, udruge i društva koja djeluju na otoku. Prihvaćanjem inicijative i donošenjem 2005. godine Odluke o pokretanju projekta i učlanjivanja Grada Raba u Hrvatsku mrežu zdravih gradova, od strane Poglavarstva i Gradskoga vijeća, Grad Rab od 2006. godine postaje novi član Hrvatske mreže Zdravih gradova.

Bez obzira što koordinacijski odbor tek treba prirediti prijedlog aktivnosti projekta Rab – Zdravi grad, slobodni smo iznijeti postignuto za poboljšanje kvalitete života osoba s posebnim potrebama.

Na inicijativu Grada Raba i Osnovne škole Ivana Rabljanina Rab, s ciljem poboljšanja kvalitete života invalidnih osoba koje se kreću isključivo pomoću invalidskih kolica, uz podršku roditelja invalidnih djece i Udruge invalida distrofičara PGŽ, Matična osnovna škola prvi put u 2006. godini dobiva WC za invalidne osobe. Iskazanu potrebu u potpunosti je

realizirao i financirao Grad Rab. S obzirom na to da škola nema lift, rad je u Matičnoj školi prilagođen invalidnoj djeci tako da je nekadašnji rad po specijaliziranim učionicama zamjenjen radom u matičnim učionicama, što je, na žalost, korak unatrag u organizaciji nastave i za učenike i za profesore, ali i jedini mogući način da invalidna djeca mogu redovito pohađati osnovnu školu na Rabu.

Na inicijativu Grada Raba i škole pokrenuta je akcija ugradnje lifta kako bi se invalidne osobe mogle koristiti učionicama na katu, i tako ponovno obavljati nastavu u specijaliziranim učionicama za pojedine predmete. Svi se nadamo, a za to postoje pozitivne naznake, da će uskoro, zajedničkim angažmanom, te finansijskim sredstvima Ministarstva mora, turizma, prometa i razvijka, Primorsko-goranske županije i Grada Raba, škola dobiti lift i time mogućnost, sigurnost i slobodu kretanja invalidnih osoba učenika i/ili profesora.

S obzirom na to da se i ranijih godina trud škole, koji je često bio mukotrpan, isplatio pa je tako škola dobila dva parkirna mjesta za invalidnu djecu, uvjereni smo da će kroz aktivnosti predstavnika škole u koordinacijskom odboru Grada Raba, člana Hrvatske mreže zdravih gradova biti puno dobrih ideja i njihovih realizacija.

Cilj je stvoriti uvjete za rad učenika s posebnim potrebama, ali i uvjete koji će omogućiti zapošljavanje osoba s posebnim potrebama. Tko zna, možda i nekih bivših polaznika škole na Rabu koji se sada školjuju u Zagrebu, Rijeci...

Po privatnoj zamolbi obitelji djeteta, polaznika osmog razreda osnovne škole koji boluje od progresivne distrofije mišića, Poglavarstvo Grada Raba je u rujnu 2006. godine donijelo odluku o donaciji finansijskih sredstava u svrhu kupnje nužnog invalidskog pomagala. Isto tako, odlučeno je da se sredstva prikupljena prodajom tombole, prilikom održavanja Gibonijevog koncerta na Rabu, namijene u istu svrhu. Prikupljena novčana sredstva donirana su obitelji u svrhu kupnje električnog liftera za prijenos pacijenata. U nabavci drugog invalidskog pomagala

– elektromotornih kolica za istog učenika, uz Udrugu distrofičara uključio se i prijateljski grad Grada Raba iz Njemačke – Koenigsbrunn, čijom donacijom je učenik dobio nužno pomagalo za poboljšanje kvalitete života. Obitelji djeteta, sada polaznika osmog razreda osnovne škole, a nakon prethodnog razgovora s roditeljima još dvoje djece sa Raba, tjelesno hendikepiranih koji se školju u Centru za odgoj i obrazovanje u Dubravi (zbog tjelesnog invaliditeta nisu u mogućnosti nastaviti srednjoškolsko obrazovanje u svojoj sredini, jer školski prostor nije prilagoden potrebama tjelesnih invalida), ponuđena je pomoć Savjetovališta za djecu, obitelj i mlađež Rab, čiji rad financira Grad Rab, i to u svrhu pomoći oko profesionalne orientacije, podrške djetetu da nastavi školovanje i roditeljima u procesu adaptacije na odvajanje od djeteta tijekom budućeg školovanja.

Sadašnji polaznici škole u Dubravi voljni su tijekom praznika posjetiti sadašnjeg učenika osmog razreda, u smislu zajedničkog provođenja slobodnog vremena te prenošenja vlastitih iskustava u procesu srednjoškolskog obrazovanja. Njihovi su roditelji voljni prenijeti svoja iskustva o odvajanju, prilagodbi i konačnom zadovoljstvu školovanjem svoje djece, te na taj način biti podrška roditeljima čija će djeca u budućnosti morati na školovanje izvan mjesta stalnog boravka. Roditeljima je sugerirano i da sami posjete školu u Dubravi, upoznaju se s načinom rada i oblikom smještaja s obzirom na fizičke osobitosti njihovog djeteta.

U starogradskoj je jezgri 2006. godine, obnovom javnog WC-a izgrađenog 1912. godine, finansijskim sredstvima Grada

Predstavljamo nove članove Hrvatske mreže zdravih gradova

Grad Rab

Otok Rab nalazi se u kvarnerskoj skupini otoka, a od kopna ga dijeli Velebitski kanal. U blizini su mu otoci Pag, Cres, Lošinj i Krk. Otok je dug 22 kilometra, a na najširem dijelu ima 11 kilometara i pomalo podsjeća na vreteno. Klima je mediteranska, 'jadranskoga tipa', s ugodnim toplim ljetima i blagim zimama. Gledan s kopna, otok izgleda surovo, kamenito jer se vidi tek brdski lanac Kamenjak, koji je u suštini blagodat otoka jer ga štiti od bure. Temperatura mora je povoljna za kupanje od svibnja do listopada. Od pustoga Kamenjaka do najzelenijeg dijela, Kalifronta, bogata je lepeza raslinja, od trave i niskoga grmlja do crnike, bora i uljike. Šuma Dundo u središtu Kalifrona prirodni je rezervat u kojem raste stotinjak stabala hrasta plutnjaka. Najveći autohtoni sisavac je zec, a najzastupljenija zvijer kuna bjelica. Od ptica mogu se vidjeti jastreb kokošar i kobac ptičar, te sova i čuk. Prvi tragovi žitelja Raba su iz kamenog doba, a prve pouzdane podatke o stanovnicima Arbe ("Crni otok", zbog nekadašnjih gustih šuma crnogorice?) kako se otok nekada zvao, nalazimo u zapisima grčkih i rimske geografa četiri stoljeća prije Krista. Stanovnici su tada bili ilirski Liburni, a njihovo se naselje nalazilo na mjestu današnjega grada Raba. Kroz minula stoljeća Liburne pobjeđuju Grci, zatim prevladavaju Rimljani (i oni grade svoju utvrdu na mjestu današnjega grada Raba i uskoro dobivaju status municipija, tj. grada), čiji vojni veterani s Istoka donose kršćanstvo, a Rab prvoga biskupa dobiva već u IV. stoljeću, i rapska biskupija traje

sve do početka XIX. stoljeća, kad se ukida i pripaja krčkoj.

Hrvati se sporo probijaju na izrazito zatvoreni otok Rab, pa je to i razlogom što ni jedno naselje na Rabu nema slavensko ime. Hrvatsko ime Rab za nekadašnji Arbe javlja se tek u XV. stoljeću! Hrvati kao stočari i ratari najprije žive dalje od gradova i tek se kasnije sele unutar zidina i miješaju s rimskim potomcima. Još će stoljećima rapski velikaški stalež potjecati iz Venecije i drugih talijanskih gradova. Početkom IX. stoljeća Rab je pod Bizantom, a krajem IX. stoljeća plaća sto dukata godišnjeg danka knezu Branimiru. Od kralja Tomislava do Petra Krešimira IV. traju sukobi s nadolazećim Mlečanima, koji će konačno prevladati i ostati u Dalmaciji, pa i na Rabu, sve do konca XVIII. stoljeća. Rab prosperira i krajem XIV. stoljeća ima 10.000 stanovnika, od čega 5.000 u gradu Rabu! Poslije propasti Venecije dolaze Austrijanci, pa Francuzi, a zatim opet Austrijanci, sve do kraja Prvoga svjetskog rata.

Turizam se počeo razvijati između dva svjetska rata, a jačati poslije 1945. godine. Danas je glavna gospodarska grana na otoku, na kojem se dio stanovništva još bavi ratarstvom, stočarstvom, ribarstvom i vinogradarstvom. Na otoku je danas manje od 10.000 stanovnika, a u gradu Rabu oko 600.

Od 2006. godine Grad Rab je član Hrvatske mreže zdravih gradova.

Duško Popović

popovicdj@yahoo.com

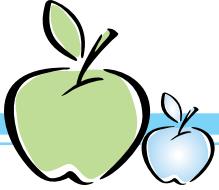
Raba, komunalnog poduzeća Vrelo d.o.o. i Turističke zajednice Grada Raba, od skladišnog prostora napravljen WC za invalide.

Tijekom 2006. godine intenzivirala se suradnja s Udrugom distrofičara PGŽ. S obzirom na to da takve udruge na otoku nemamo, podržavamo članstvo naših sugrađana u Udrizi kroz realizaciju zajedničkih susreta ili dodjelu finansijske potpore. Povodom obilježavanja 30-godišnjice rada, Udruga će tiskati monografiju Kroz život zajedno. Projekt Kroz život zajedno finansirali su Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi Republike Hrvatske, Grad Rijeka, Primorsko-goranska županija i Grad Rab.

Daljnje aktivnosti

Ove će se godine dio pokrenutog projekta Kroz život zajedno u našem gradu realizirati putem stručno-edukativnog programa koji obuhvaća predavanje iz primarne

Prijedlog aktivnosti projekta Rab – Zdravi grad

Iako je Grad Rab tek postao članom Hrvatske mreže zdravih gradova, u programima javnih potreba Grada Raba već se više godina planiraju i provode različiti projekti i aktivnosti unaprjeđenja i zaštite zdravlja stanovništva, održivog razvoja na otoku i zaštite okoliša, a sve radi poboljšanja i podizanja kvalitete življjenja.

Za programsку i finansijsku realizaciju programa uglavnom je nadležan Grad, ali i ustanove, udruge i društva koja djeluju na otoku. Među programskim aktivnostima su:

- sudjelovanje u izradi programa održivog razvoja na otoku Rabu;
- višegodišnji Program prevencije ovisnosti ESPEIS (nakon Raba, program su prihvatali i Grad Opatija, te Općina Viškovo);
- Psihološko savjetovalište za djecu, mladež i obitelj pri GDCK Rab;
- sufinanciranje zdravstvene zaštite školske djece i žena iznad standarda HZZO-a;
- različiti programi zaštite okoliša i ekologije (ustanove i udruge – plave zastave na plažama, Zelena zastava za status međunarodne Eko škole, eko radionice GDCK-a, radionice u udruzi za kvalitetu življjenja »Komin«).

Upravni je odjel za razvoj, prostorno

zdravstvene zaštite i problema integriranja distrofičara u društvenoj sredini, a s ciljem unapređenja kvalitete života osoba oboljelih od neuromuskularnih bolesti i invalida drugih kategorija.

Udruga invalida distrofičara PGŽ je 15. ožujka 2007. godine u Rijeci, pod pokroviteljstvom Medicinskog fakulteta i odjela Neurološke klinike KBC Rijeka održala predavanje na temu Mišićna distrofija – pobijediti snagom volje. Pozvani su predstavnici Grada i članovi udruge s Raba. Cilj je bio izložiti najnovija postignuća na polju istraživanja neuromuskularnih oboljenja te fizikalne terapije i rehabilitacije oboljelih.

Što dalje?

Slijedi niz aktivnosti kojima bi se trebale riješiti arhitektonске barijere kako bi građani nesmetano i samostalno mogli koristiti različite javne ustanove, gradsku knjižnicu, Centar za socijalnu skrb, Gradsko društvo Crvenog križa, usluge Udruge umirovljenika..., te niz drugih aktivnosti koje će proizaći iz iskazanih potreba stanovnika Grada Raba, rada koordinacijskog odbora, a sve uz finansijsku potporu lokalne zajednice.

Ines Pulić, dipl. ing. građ.

koordinatorica

rab-urbanizan@inet.hr

Branka Staničić-Kuparić, prof. psihologije,

zamjenica koordinatorice

rab-javne.potrebe@inet.hr

planiranje i javne potrebe Grada Raba, koji prati provođenje većine ovih programa i aktivnosti, u 2005. godini Poglavarstvu Grada Raba i Gradskome vijeću predstavio Programsku deklaraciju Hrvatske mreže zdravih gradova, kao i obrazloženje za pokretanje projekta Rab – Zdravi grad. U konačnici je Gradsko vijeće donijelo odluku o pokretanju projekta i učlanjivanja Grada Raba u Hrvatsku mrežu zdravih gradova, prihvatio Programsku deklaraciju Hrvatske mreže zdravih gradova, donijelo odluku o osiguranju finansijskih sredstava za pokretanje i provođenje programa projekta, imenovao predsjednika Programa, koordinatora te zamjenika koordinatora.

Od 2006. godine Grad je Rab član Hrvatske mreže zdravih gradova. Predstoji nam niz aktivnosti, a prije svega Koordinacijski odbor mora sa sjednicu Gradskoga Poglavarstva i Vijeća prirediti prijedlog aktivnosti projekta Rab – Zdravi grad.

Branka Staničić-Kuparić, prof. psihologije,

zamjenica koordinatorice

rab-javne.potrebe@inet.hr

"Kako ču pristupiti i komunicirati"

Hravatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet i Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Grada Varaždina organizirali su i proveli predavanje naslovljeno "Kako ču pristupiti i komunicirati" u svih sedam gradskih osnovnih škola, u tri srednje škole i četiri dječja vrtića.

Predavanja su u srijedu, 7. ožujka održana u I., II., III., V. i VI. osnovnoj školi, idućeg dana u IV. i VII. osnovnoj školi, dječjem vrtiću Panda i I. gimnaziji, a u petak, 9. ožujka u dječjim vrtićima Pinokio i Bajka, II. gimnaziji i Medicinskoj školi.

Hrvatska udruga za školovanje pasa vodiča i mobilitet nevladina je neprofitna udruga koja realizacijom cjelevitog programa orientacije i mobiliteta slijepih utječe na njihovu potpunu integraciju u društvu. Predavanje "Kako ču pristupiti i komunicirati" u trajanju od 45 minuta, odnosno jednog školskog sata, namijenjeno je i prilagođeno djeci i mladima predškolskog i školskog uzrasta, a izvodi se uz demonstriranje pomoću pasa vodiča. U

svakoj školi predavanja su održala dva tima, za dvije grupe učenika, nižih i viših razreda i obuhvaćeno je u svakoj školi šezdesetak učenika. U vrtićima je na predavanjima bilo dvadesetak predškolaraca. Nakon svakog su predavanja djeci i mladima podijeljene prigodne brošure.

Izložba dvanaest plakata naslovljena "Progledajte bez predrasuda" održana je od 7. do 15. ožujka u prostorima Hrvatske pošte, na Trgu slobode, a 12. ožujka je u prostoru MMC Kult-a organizirana tribina "Utjecaj medija na senzibiliziranje društva prema pravima i potrebama slijepih i ostalih osoba s invaliditetom", na kojoj su sudjelovali novinarka Sonja Šarunić i predstavnici Hrvatske udruge za školovanje pasa vodiča i mobilitet.

Ružica Radelić, prof.

v. d. pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb

Duško Popović

popovicdj@yahoo.com

Godina jednakih šansi za osobe s invaliditetom

UČakovcu u ugostiteljski lokal ugrađena rampa za invalide. Tvrta Team ugradila je u svom ugostiteljskom lokalnu Pilku u Čakovcu platformu za invalide, kao i sanitarni čvor prilagođen potrebama invalida. Time će sada i osobe s invaliditetom u društvu osoba bez invaliditeta imati jednak pristup lokalnu gdje će moći, kao i svi drugi građani, popiti kavu, sok ili biti nazočni kakvoj proslavi.

Tim povodom organizirana je u srijedu konferencija za novinare kako bi se istaknuto ovaj pozitivan primjer adaptacije ugostiteljskog objekta potrebama osoba s invaliditetom i njihova uključivanja u društveni život za sve osobe. U prostorijama Pilke okupili su se među ostalima Mladen Križaić, zamjenik župana, Mladen Mezga, pročelnik Upravnog odjela za zdravstvo, socijalnu zaštitu i nacionalne manjine Međimurske županije Branko Šalamon, čakovečki gradonačelnik. O svojim potrebama i problemima s kojima se susreću osobe s invaliditetom govorili su Drago Mustak, tajnik Društva distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida, te članovi Stjepan Kamenić i

Karmela Habuš-Zadravec.

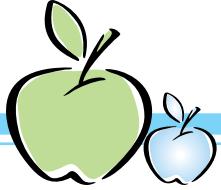
Josip Švenda, dipl. ing., vlasnik Team-a, istaknuo je da su ga rješenja za pristupačnost invalidima širom svijeta, gdje je pristupačnost javnim ustanovama davno riješena, nadahnula da tijekom adaptacije Pilke predviđa i ostvari platformu i sanitarni čvor za osobe s invaliditetom. Team je u ugradnju platforme i uređenje sanitarnog čvora uložio 200.000 kuna, od čega platforma stoji 80.000 kuna.

Lift za invalide prije dvije godine ugradila je u upravnu zgradu i Međimurska županija, a ove godine je i Grad Čakovec donio odluku o ugradnji lifta za invalide u gradsku vijećnicu što će koštati oko 800 tisuća kuna jer je riječ o staroj zgradi koja zahtjeva preinake. U godini jednakih šansi za invalide Čakovec i Međimurska županija mogu se pohvaliti i prvim stanom za inkluziju u koji su se početkom godine uselile četiri osobe s mentalnom retardacijom, uz podršku BMO.

Božena Malekoci

Međimurske novine

bozena.malekoci@mnovine.hr

Uloga mjesne i lokalne samouprave u prevenciji invalidnosti

Prevencija čestih kroničnih bolesti u nastanku privremene ili trajne radne nesposobnosti nameće se kao značajan javnozdravstveni, ali i gospodarski problem i u našem društvu. Epidemija traumatizma u prometu, na radnim mjestima, ali nažalost, sve češće i u sportsko-rekreacijskim aktivnostima je zabrinjavajuća.

Ustavom Republike Hrvatske svakom je zagarantiran zdrav život (čl. 69). Država je dužna ukazati posebnu skrb zaštiti osoba s invalidnošću i njihovu uključivanju u život (čl. 57), a čl. 58 Ustava svakom građaninu jamči pravo na zdravstvenu zaštitu.

U Zagrebu je, uz radne invalide, sve značajniji i problem ratnih stradalnika, ali i osoba s prirođenim tjelesnim ili psihičkim poteškoćama. Zakon o zdravstvenoj zaštiti izričito navodi: "Građanin treba sudjelovati u svim zdravstveno-preventivnim djelatnostima koje se provode u mjestima života i rada, a usmjerene su na unapređenje i čuvanje zdravlja i sprječavanje bolesti". Točka 5 govori o liječenju i rehabilitaciji oboljelih, tjelesno i duševno oštećenih povrijeđenih osoba, a točka 6 o mjerama posebnog zdravstvenog nadzora pučanstva starijeg od 60 godina i žrtava rata.

U mjeru primarne prevencije spada:

1. Utvrđivanje, evidencija, praćenje, proučavanje, izvještavanje, uz evaluaciju zdravstvenih potreba i funkcionalne sposobnosti starijih ljudi
2. Preventivno individualno savjetovanje zdravih i bolesnih korisnika
3. Poticanje samoodgovornosti prema vlastitom zdravlju
4. Koordinacija službi koje se bave zaštitom zdravlja starijih ljudi i trajna edukacija djelatnika i volontera koji se uključuju u zaštitu
5. Zdravstveno, socijalno, psihološko, pa i pravno savjetovanje korisnika i članova njihovih obitelji
6. Utvrđivanje uvjeta uređenja okoliša u kojem živi stariji bolesnik (ergonomija bolesničkog prostora) zbog potreba kućnog liječenja, njege, rehabilitacije, ali i tjelesne i duhovne rekreacije.

Na stručno-znanstvenom skupu SPORT I REKREACIJA U ZAGREBU ZIMI, održanom u Zagrebu 30. i 31. ožujka 2007. povodom desetljeća zglobova i kostiju, dr. Ladislav Krapac iz Poliklinike za reumatske bolesti, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, iznio je zanimljivo predavanje o ulozi zajednice koja je u interesu mreže zdravih gradova.

Raspravlja se o potrebi uže suradnje gerontoloških centara s nevladnim strukovnim organizacijama, dobrovoljnom udruživanju građana i pravnih osoba u promicanju zajedničkih interesa: ekoloških, gospodarstvenih, humanitarnih, kulturno-sportskih, zdravstvenih, znanstvenih, informacijskih i drugih. Uz primjenu pozitivnih zakona Republike Hrvatske, također i Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica dozvoljava širu karitativnu djelatnost, gdje se moraju uklopiti sport i rekreacija u projekte suradnje na prevenciji i/ili rješavanju zdravstvenih tegoba osoba s invalidnošću. Raspravlja se o dosadašnjim iskustvima, kao i šansama uključenja u europske i svjetske integrativne procese.

Ladislav Krapac, dr. med.
ladislav.krapac@prfr.hr

Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom

Prava osoba s invaliditetom i njihovo poštivanje bitna su karakteristika svake demokratske države te je zaštita prava osoba s invaliditetom i osiguravanje politike jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom usko vezana uz dokumente Ujedinjenih naroda, Vijeća Europe i Europske unije. Ti dokumenti utvrđuju aktualna područja djelovanja te preporučuju primjenu svojih postavki i načela u nacionalnim politikama i zakonodavstvu. Uvažavajući te postavke i načela, potreba zaštite prava i interesa osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj istaknuta je člankom 52. stavkom 2. Ustava Republike Hrvatske, gdje je propisano da posebnu skrb država posvećuje zaštiti osoba s invaliditetom i njihovu uključivanju u društveni život. Nadalje, temelj za uvođenje instituta Pravobranitelja za osobe s invaliditetom u Hrvatskoj jesu Standardna pravila o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom koja su usvojena na 48. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, 20. prosinca 1993. godine, a koja nameću obvezu izjednačavanja mogućnosti osobama s invaliditetom u odnosu na ostale građane.

Međunarodni dokumenti koji također potkrepljuju ovaj prijedlog Zakona jesu: Akcijski plan Vijeća Europe za promicanje prava i potpunog sudjelovanja u društvu osoba s invaliditetom (poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u Europi 2006.–2015.), te Konvencija o pravima osoba

s invaliditetom UN-a, koju je Hrvatska potpisala 30. ožujka 2007.

Slijedom navedenoga, Vlada Republike Hrvatske kroz tijela državne uprave, a u suradnji s jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, udrugama osoba s invaliditetom i udrugama koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom, od 1995. godine potiče, prati, finansijski podupire i evaluira programe za implementaciju Standardnih pravila u društvu.

Također je Vlada 1997. godine osnovala Povjerenstvo za osobe s invaliditetom, koje kao savjetodavni i stručno tijelo daje prijedloge, mišljenja i stručna obrazloženja iz područja položaja, zaštite i rehabilitacije osoba s invaliditetom i njihovih obitelji. U sastavu Povjerenstva, uz predstavnike nadležnih tijela državne uprave, zastupljeni su i predstavnici udruga osoba s invaliditetom i udruga koje programski djeluju u korist osoba s invaliditetom.

U cilju povećanja svijesti o pravima, potrebama, potencijalu i doprinosu osoba

s invaliditetom, Vlada je 1999. godine donijela Nacionalni program za poboljšanje kvalitete življenja osoba s invaliditetom i Nacionalnu strategiju jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine. U završnoj je fazi i izrada Nacionalne strategije za izjednačavanje mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, čiji je cilj unapređivanje neovisnosti, slobode izbora i kvalitete života osoba s invaliditetom.

Zaštita prava osoba s invaliditetom razrađena je nizom propisa, a za njihovu su provedbu zadužena brojna tijela državne uprave. Uspostavom instituta pravobranitelja, poboljšala bi se kvaliteta življenja osoba s invaliditetom, osigurala i promicala njihova pravate omogućilo njihovo aktivno sudjelovanje u društvu, uz sustavnu senzibilizaciju javnosti za njihove probleme. Bio bi to i pomak u uključivanju Hrvatske u međunarodne trendove zaštite prava osoba s invaliditetom, osiguravanje jednakih mogućnosti i kontrolu nad primjenom međunarodnopravnih obveza u tom području.

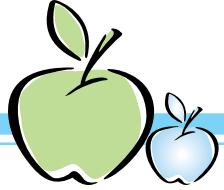
Kako je populacija osoba s invaliditetom u Hrvatskoj osjetno porasla, a visoki su i opravdani zahtjevi za poboljšanjem pravnog i realnog položaja osoba s invaliditetom u društvu, očekuje se kako će, dugoročno gledano, uspostava instituta pravobranitelja za osobe s invaliditetom pridonijeti poboljšanju njihova položaja u društvu te boljoj i učinkovitoj zaštiti njihovih prava.

Iako se do sada problematika narušenih prava i diskriminacije osoba s invaliditetom rješavala kroz djelovanje Pravobraniteljice za djecu, Pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Pučkog pravobranitelja, vjerujemo da će institucijom Pravobranitelja za osobe s invaliditetom učinkovitost djelovanja biti poboljšana i kvalitetnija.

mr. sc. Mirjana Dobranović
savez@hsuti.hr

Na sjednici Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora raspravljalo se 27. ožujka 2007. o prijedlogu Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom. Uvodničar i izvjestiteljica prijedloga zakona bila je dipl. iur. Zdenka Ninić, pomoćnica ministricе Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Ustavna osnova za donošenje Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom sadržana je u članku 2. stavak 4. točka 1. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 41/01. i 55/01.).

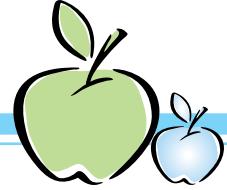
Od Slavonskog Broda do Brazila i Kanade

Ana Dujanović rođena je u Vinkovcima, a veći dio života provela je u Slavonskom Brodu. Preko Save, u Bosanskom Brodu završila je srednju ekonomsku školu i nakon započetog studija ekonomije zaposlila se u "Đuri Đakoviću" gdje je radila osam godina. Kad joj se 1983. godine rodilo treće dijete, sin Jovica, 80-postotni invalid s cerebralnom paralizom, prekida radni odnos i posvećuje se brizi za dijete. Kao mnogi roditelji slične sudbine i ona se okreće suradnji s Udrugom tjelesnih invalida, u kojoj volontira od 1986. godine i punih je dvanaest godina bila dopredsjednica. Prolazi kao i drugi roditelji djece s invaliditetom svoj križni put stalnih

pokušaja unaprjeđenja zdravlja i kvalitete življjenja svoga djeteta, ali i senzibiliziranja zajednice ne bi li prepoznala postojanje osoba s invaliditetom i učinila ono što se može kako bi im pomogla. Sudjeluje na različitim susretima, smotrama i svečanostima za osobe s invaliditetom, na radnim sastancima i edukacijama, organizira različite oblike rada unutar udruge, pomaže roditeljima i osobama s invaliditetom. Osobnim djelovanjem i kroz udrugu, putem medija ili u osobnim kontaktima upozorava na činjenice, poput arhitektonskih prepreka, jer samo jedna škola u Slavonskom Brodu ima riješen pristup za osobe s invaliditetom, ili na propuste poput dodjela nagrada

osobama s invaliditetom povodom gradskih, županijskih i državnih prigoda, kad organizatori zaborave sačiniti rampu pa nagrađeni ostanu u kolicima ispred dvorane ili iza pozornice na kojoj su trebali, kao i svi drugi, primiti zaslужeno priznanje. Dije svoj glas i kada joj sin, poslije završenog školovanja, dolazi po radnu knjižicu i ostaje na ulici, jer se do službenih prostorija u kolicima ne može. Nude joj uobičajeno rješenje, da ona uzme dokument za svoga sina, ali Ana odbija i zahtijeva da službenica izade van, ako već osoba s invaliditetom ne može unutra. A prije šest godina prvi put saznaće da se i kod nas počelo s boćanjem za osobe s invaliditetom i kakvih sve pomaka poslije

toga može biti. I pokreće boćanje za osobe s invaliditetom i u svojoj udruzi, u Slavonskom Brodu.

Iako postoje različite teorije o tomu, obično se tvrdi da boćanje vuče porijeklo iz stare Grčke, pa se preko Rima širi po cijelom Mediteranu, i dalje. Boćanje za cerebralno oboljele osobe se kao sportska disciplina pojavljuje na Paraolimpijskim igrama održanim 1992. godine u Barceloni, a kod nas od 2001. u Osijeku, gdje je i danas sjedište Hrvatskog saveza boćanja osoba s invaliditetom. Boćanje je za osobe s invaliditetom oblik pomoći i podrške u poboljšanju općeg zdravstvenog stanja, posebno u smanjenju spazama, povećanju preciznosti i izdržljivosti i normalizaciji mišićnoga tonusa, psihosocijalnoj integraciji i jačanju samosvijesti, samopoštovanja i sigurnosti. Poželjno je trenirati najmanje dva puta tjedno po dva sata, a pri donošenju odluke o početku bavljenja boćanjem i u njezinoj provedbi očekuje se stalna, snažna i svestrana roditeljska potpora. U sportskome smislu natjecanja se odvijaju ekipno i u parovima. Vrijedi istaknuti kako je boćanje za osobe s invaliditetom jedan od rijetkih sportova u kojemu muškarci i žene nastupaju zajedno i ravnopravno. Smisao je i suština natjecanja svojom crvenom ili plavom kuglom prići što je moguće bliže maloj bijeloj kugli kao cilju, na ogradijenom prostoru igrališta, tehnikama bacanja, udaranja ili otpuštanja kugle uz pomoći pomagala.

Boćanje za osobe s invaliditetom

Boćarski klub "Dan" za osobe s invaliditetom u Slavonskom Brodu djelovao je prve dvije godine kao sekcija udruge, a zatim je 12. ožujka 2003. godine registriran kao samostalna pravna osoba. U klubu je danas osam registriranih sportaša koji redovito treniraju i nastupaju na natjecanjima. Ana Dujanović je trenerica kluba od samoga početka, neko je vrijeme bila i predsjednica, a i danas je okosnica oko koje se sve okreće. Treninzi se odvijaju tri puta tjedno po dva sata, u

sportskim dvoranama Srednje obrtničke škole, odnosno XI. osnovne škole u Slavonskom Brodu. Iako se obično kaže kako je važno sudjelovati i da je svatko pobjednik, a posebno kad je riječ o osobama s invaliditetom, postoji snažan osjećaj želje za pobjedom i dokazivanjem. Kao posebno se uspješna godina u povijesti kluba izdvaja 2005., kad su osvojili 6 zlatnih, 5 srebrnih i 5 brončanih medalja te 4 pehar. Te su godine sudjelovali i na Europskom prvenstvu u Portugalu.

Isključivo zahvaljujući svom

U Hrvatskoj trenutno postoje klubovi boćanja za osobe s invaliditetom u Splitu, Zadru, Šibeniku, Rijeci, Puli, Zagrebu, Varaždinu, Požegi, Slavonskom Brodu, Osijeku, Županji i Đakovu. Objedinjeni su u Hrvatskom savezu boćanja osoba s invaliditetom. Ana je i dopredsjednica Saveza, a u njemu djeluje i kao stručna savjetnica. Delegatkinja je u Hrvatskom sportskom savezu invalida i članica Izvršnog odbora Sportskog saveza invalida grada Slavonskog Broda.

dugogodišnjem upornom radu, stalnom učenju i spremnosti da naučeno podijeli s drugima i širi pokret boćanja za osobe s invaliditetom, uvjerenja u pogodnosti koje donosi korisnicima, od jeseni 2006. godine Ana Dujanović je trenerica državne reprezentacije. Sa svojim je sportašima u Brazilu sudjelovala tijekom listopada 2006. godine na Svjetskom prvenstvu u boćanju za osobe s invaliditetom, na kojem su nastupili natjecatelji iz 32 reprezentacija. Natjecanje je održano u golemom šatoru na plaži Copacabana, u Rio de Janeiru. Uz uspjeh na Svjetskom prvenstvu, hrvatski su predstavnici mogli obići i dio dalekog i većini nepoznatog svijeta i vidjeti ono što će mnogima zauvijek biti nedokučivo. Nije bilo lako stići do Brazila. Dani i tjedni i mjeseci upornoga treniranja, česta putovanja koja su naporna i osobama bez invaliditeta, povremeni ispadci uzajamne netrpeljivosti koje dijele mnogi sportaši pa i osobe s invaliditetom, a trener ih mora razumjeti i smiriti, usklajivanje treninga

i natjecanja s obiteljskim obavezama, stalna i uporna potraga za sponzorima koji će pronaći smisao u financiranju dijela troškova opreme, putovanja i natjecanja, a iznad svega, ohrabrivanje onih sportaša koji ne postižu vrednije rezultate i skloni su odustajanju, iako i sami prepoznaju da im treniranje i vježba donose brojna i osjetna poboljšanja, tek su dio priče o upornosti, viziji i snazi neophodnoj da se isplni i ostvari zamišljeno.

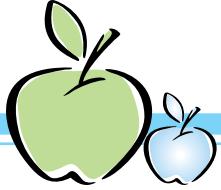
I ove se godine nastavlja s treninzima, putovanjima i natjecanjima. Poslije sudjelovanja na Kupu Hrvatske, održanom 21. ožujka u Slavonskom Brodu i uspješnog domaćinstva i organizacije, o ožujku i travnju su na turnirima u Beču, 3. i 4. ožujka, Brnu, 14. i 15. travnja i Pragu, 21. i 22. travnja, te na pripremama u Češkoj od 15. do 20. travnja. A zatim putuju na Svjetski kup u Kanadi, od 8. do 20. svibnja 2007. godine.

Osobe s invaliditetom i uspješni sportaši Mirjana Pintarić iz Zagreba, Igor Radošević iz Varaždina, Marino Vukušić iz Splita, Krunoslav Zuić iz Osijeka, Mihajlo Kovačić iz Darde, Danijel Vuić iz Slavonskog Broda i Marina Pešić iz Zadra i njihova trenerica Ana Dujanović pokušat će i na ovom natjecanju što uspješnije predstavljati Hrvatsku, ali i pobijediti sami sebe, svoja oštećenja i hendikepe, svoju, priznajmo, ponekad i odbačenost od zajednice i zato je sad opravданo reći i onu staru frazu da je važno sudjelovati, jer je već samo sudjelovanje i borba, nemirenje, velika i najveća pobjeda.

Ana je imala pravo. Vrijedilo se boriti i važno je bilo izboriti se. Za sve nas.

Duško Popović
popovicdj@yahoo.com

Svehrvatska kampanja upozoravanja

Osobe s invaliditetom koje se otežano kreću i koje se vozilom služe kao ortopedskim pomagalom, u Hrvatskoj imaju veliki problem s parkirališnim mjestima. A ona su za njihovu kvalitetu života iznimno značajna. Zbog toga je inicijativom Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida (HSUTI) i njegovih 68 članica osmišljen način borbe za ostvarenje tog njihovog prava. Učinjeno je to prošle godine pokretanjem Svehrvatske kampanje upozoravanja posebno dizajniranim lecima koji vjerno oslikavaju tabele upozorenja na cestama. Na poledini letka naveden je zakonski propis i visina kazne koja se plaća za parkiranje na tim mjestima.

U okviru te kampanje u HAK- u je krajem siječnja 2007. održan Okrugli stol pod nazivom "Promoviranje načela solidarnosti građanstva u kulturi življenja (parkirališna mjesta za osobe s invaliditetom)". Među brojnim sudionicima našle su se osobe s invaliditetom iz nekoliko većih hrvatskih gradova, predstavnici MUP-a, HAK-a, Zagreb parkinga, LOGOUR d.o.o., Garaža Čazmanska, Hrvatske udruge koncesionara autocesta i saborski zastupnici.

Okrugli stol otvorila je mr. sc. Mirjana Dobranović, predsjednica Hrvatskog saveza udruga tjelesnih invalida (HSUTI), i sama teže pokretna osoba, istaknuvši da je 2007. Europska godina jednakih

mogućnosti i zahvalila Nacionalnoj zakladi za razvoj civilnoga društva na potpori HSUTI-ju u kampanjama upozoravanja.

Ante Hari Rako, načelnik u MUP-u, potvrđio je da je problem parkiranja osobito izražen u velikim gradovima, napomenuvši da su zabilježena 86.564 pogrešna parkiranja automobila, od kojih su "pauci" odvezli 27.276. Od njih je 9,6 posto bilo parkirano na mjestima rezerviranim za invalide.

Stipan Katić, direktor Logoura, govorio je o problemima u javnim garažama i zloupotrebi parkirališnih mesta za invalide. Tražio je i odgovor, a predstavnik Zagreb Parkinga naveo je da je njihova služba vrlo aktivna i da je 45 posto prijava rezultiralo odvoženjem vozila. MUP-u je ukazao na potrebu videonadzora i postavljanja stupića zabrane.

U raspravi je posebno zapaženo upozorenje studenta Bogoslovnog fakulteta Ivana Pokupca na parkiranje u javnim garažama. Istina, postoje obilježena mjesta, ali se ona zloupotrebljavaju: na njih se često parkiraju vozila bez prava na ta mjesta, a invalidima se naplaćuje.

Predsjednik Hrvatskog saveza slijepih govorio je o poteškoćama osoba oštećenog vida, upozorio na "džunglu" u parkiranju, osobito vozila koja kosim parkiranjem ne ostavljaju mjesta za prolaz. Nakon nadasve žive rasprave doneseni su zaključci koji su objavljeni na web stranici HSUTI-ja www.hsuti.hr.

Pokazalo se da su i kampanja i Okrugli stol bili dobro osmišljeni, jer su mnoge potaknuli na razmišljanje. Potvrđuje to i jedna zaista nesvakidašnja "isprika za nemamjerno parkiranje", koju treba istaknuti kao dobar primjer. Znamo reći da tolerancije u našem društvu općenito nema. Zar zaista nema?

Naime, nakon provedene HSUTI-jeve kampanje i održanog Okruglog stola dogodio se neobičan čin ljudskosti i poštjenja. Očito se radi o čitatelju Revije HAK koji je u broju od studenoga 2006. mogao pronaći umetnuti upozoravajući letak, tiskan u 135.000 primjeraka. Uplatnica koja je slijedom toga stigla u našu udrugu od nepoznatog pošiljaoca sjajan je znak promjene svijesti u hrvatskom društvu i vrijedan da ga se istakne.

Netko se vjerojatno parkirao na mjesto rezervirano za osobe s invaliditetom i shvatio da je napravio prekršaj za koji bi platio kaznu od 500 kuna i za odvoženje automobila "paukom" još 500 kuna.

Postavši svjestan prekršaja, odlučio se za neobičan, originalan i hvalevrijedan način isprike: poslao je tisuću kuna Hrvatskom savezu udruga tjelesnih invalida – "uz ispriku za nemamjerno parkiranje" na mjestu rezerviranom za vozilo osobe s invaliditetom.

Mr. sc. Mirjana Dobranović
savez@hsuti.hr

Zagrebačka banka d.d.
Paromlinska 2
10000 Zagreb

MB: 3234495
Račun: 2360000-1000000013

Zagreb, 30.10.2006.

IBAN:
HR7623600001101348351
(2100058252)

2 30.10.2006.
20061030-
20061030230222057156605

IZVADAK br. 169

MB: 03228169 - 000

012625

HRVATSKI SAVEZ UDRUGA TJELESNIH INVALIDA
ŠOŠTARIĆEVA 8
10000 ZAGREB

2360000 3211504278 99 1.000,00
1012973335105
uz ispriku za nemamjerno parkiranje

Parkiranje osoba s invaliditetom u javnim garažama

Zahvaljujući Hrvatskoj mreži zdravih gradova i Hrvatskom savezu udruga tjelesnih invalida pružena mi je mogućnost da na stranicama Epohe zdravlja ukazem na jedan vrlo veliki problem u prometu kod nas u Hrvatskoj.

Student sam na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, 80 – postotni invalid od rođenja i vozač već više od dvije godine. Živim u Velikoj Gorici i automobil mi je potreban za kretanje i pohađanje nastave na fakultetu. Ali čim sam krenuo na fakultet, počeli su problemi s parkiranjem jer se zgrada KBF-a nalazi u centru Zagreba. Ispred nje nema ocrtanih žutih mesta za parkiranje vozila s važećim znakom pristupačnosti pa mi je jedina opcija parkiranje u javnoj garaži "Langić", na Langovu trgu, udaljenoj stotinjak metara.

Kad sam počeo parkirati svoj automobil u garaži, prvo me je začudilo to što sam u garaži parkiranje na žutom mjestu morao plaćati kao i na bilo kojem drugom, dok je parkiranje na žutim mjestima na otvorenom za invalide besplatno. No, s time sam se morao pomiriti jer nisam imao drugih mogućnosti. Ubrzo se pojavio i drugi veliki problem oko parkiranja u javnim garažama. Naime, 20-ak mjesta označenih za invalide uredno je svaki dan bilo popunjeno s 15-20 automobila, ali bez znaka pristupačnosti. Upozorio sam na to zaposlenike garaže, koji su mi rekli kako ljudi očito znaju da "pauk" ne može u garažu pa se ne boje kazni, a oni tu nemaju nikakve ovlasti te da je to stvar "osobne kulture pojedinca".

Kako se iz dana u dan to ponavljalo da sam zbog nepropisno parkiranih automobila na žutim mjestima morao tražiti obično parkirno mjesto na nekoj od razina garaže pod zemljom, a onda teškom mukom izlaziti iz vozila i penjati se na površinu, počeo sam tražiti pomoći od policije. Ražalostila me činjenica da na većinu mojih poziva uopće nisu reagirali, a kad jesu, dali su mi do znanja da imaju važnijeg posla, te da, na kraju krajeva, niti imaju pravo pisati kazne za parkiranje u zatvorenom prostoru, niti će se te kazne ikada naplatiti kada se uzme u obzir stanje u pravosuđu.

Pomalo ogorčen, potražio sam pomoći u medijima, ne samo zbog sebe, već i zbog svih invalida Zagreba i Hrvatske koji ne mogu ostvariti to svoje najbanalnije

pravo. Oni malobrojni koji su se odazvali nisu mi uspjeli pružiti konkretnu pomoći. A onda sam, sasvim slučajno, jednoga dana opazio prostorije HSUTI-ja i pridružio se njihovoj borbi. To je borba za podizanje svijesti o teškoćama s kojima se osobe s invaliditetom svakodnevno susreću, te borbi protiv nekulture i, nažalost, primitivizma. U većini zemalja, pogotovo u onima iz Europske unije kojoj težimo, takve se stvari ne samo oštro kažnjavaju na licu mesta, nego takav prekršitelj nosi karakternu etiketu koje se mora posramiti.

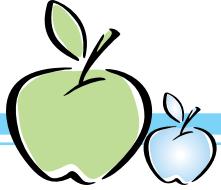
Kao pojedinac zadužen za ovu problematiku u organizaciji u kojoj se svakodnevno vode borbe za svojevrsnu inkulturaciju 10 posto stanovništva Hrvatske, koliko čine osobe s invaliditetom, u 90 posto stanovništva, svjestan sam da je pred nama težak i iscrpljujući zadatak. Isto tako sam svjestan da, iako će biti potrebne korjenite promjene u zakonodavstvu i volji koncesionara javnih garaža, ta borba ne može ni započeti

bez VAŠE pomoći. Apeliram stoga na čitatelje Epohe zdravlja koje zdravlje bolje služi nego nas, da učinite tu malu žrtvu i napravite tih par koraka više. Ne možete ni zamisliti koliko time olakšavate egzistenciju nekome drugome, a dovodite je u pitanje uskraćivanjem tog jednostavnog prava na nešto šire parkirno mjesto.

U ime svih osoba s invaliditetom u Hrvatskoj, pozivam se na Vašu savjest ne samo u zahtjevu da osobi s invaliditetom ne budete "prepreka", nego da im budete "odskočna daska" u svakoj situaciji kad je Vaša pomoći nekome potrebna. Jer bolje društvo se gradi boljim odnosima među pojedincima.

U nadi da ćemo potvrditi pozitivnu sliku u svijetu o nama kao otvorenim i prijateljski raspoloženim ljudima, želim svima Vama puno uspjeha u prometu, bez obzira na Vašu ulogu u njemu.

Ivan Pokupec
aktivist HSUTI-ja
savez@hsuti.hr

Splitska Majka hrabrost

Pred sam izlazak ovog broja EPOHE primili smo pismo jedne majke iz Splita, gospođe Nevenke Turković. Već dvije i pol godine ona uporno upozorava na propuste u nekim zakonskim propisima koji su na štetu roditelja koji rade skraćeno radno vrijeme radi njegove teško bolesnog djeteta. Slučaj gdje Tonković sigurno nije osamljen, pa smatramo da bi objavljivanje njezina pisma moglo na neki način pomoći i drugima koji su suočeni s istim problemom.

Majka sam invalidnog djeteta, sina Marija rođenog 24. siječnja 1974. godine. Zbog psihofizičkih oštećenja moj je sin, na žalost, cijeli život u kategoriji djeteta kojemu je potrebna skrb i njega 24 sata. Producena roditeljska skrb teče od 1992. godine, a od studenoga 1990. radim skraćeno radno vrijeme zbog pojačane skrbi za njega koji je ostao u obitelji.

Pravo na takav rad utemeljeno je u Zakonu o radu i Pravilniku o pravu roditelja na skraćeno radno vrijeme iz sustava socijalne skrbi. Ponavljam da pravo roditelja na

skraćeno radno vrijeme proizlazi iz prava djece s teškoćama u razvoju i sva su ta prava utvrđena kroz zakone Republike Hrvatske. Na žalost, za pojedince iz Ministarstva socijalne skrbi kao da nisu obvezujuća, jer na vrlo se ružan način krše.

Naime, tri su osnovna prava roditelja koja se krše:

1. Kroz Obrazac 3, proizašao iz računovodstva resornog ministarstva, koji je tako tehnički napravljen da je na štetu roditelja, a nikada nije ozakonjen ni u jednom zakonskom ili podzakonskom aktu.
2. Analizirajući obračun i način obračuna osobnog dohotka, primjenu zakonskih propisa i pravo roditelja, već od 1995. godine reagiram na neispravnost obračuna. U svojoj pritužbi resornom ministarstvu i Ministarstvu finančnog upozoravam na problem nezakonite primjene poreza i prireza na naknadu plaće za preostalo radno vrijeme. Do ovog trenutka obeštećena sam za dvije i pol godine za visinu nezakonito uzetog mi poreza.
3. Problem s mirovinom, tj. ne uplaćuju se doprinosi od strane centara za socijalnu skrb na naknadu plaće za preostalo radno vrijeme, iako je roditelj u mirovinskom

osiguranju prijavljen na puni radni staž. A na osmosatno radno vrijeme idu sva prava, što se odnosi na plaću po Zakonu iz nesamostalnog rada na puno radno vrijeme, tj. puni staž.

U rujnu 2004. godine, nakon zatraženog ispisa iz moje banke podataka u mirovinskom fondu, doživljavam veliki šok. U banci podataka za četiri sata za preostalo radno vrijeme, roditelj se vodi kao da je na bolovanju. Za godine 1996., 1997. i 1998. u banci podataka evidentirane su samo u isplaćenom iznosu osobnog dohotka od strane poslodavca. Iza toga u banku podataka ulazi i isplata nadoknade plaće za preostalo radno vrijeme umanjena za visinu poreza i prireza, te bez obveznih doprinosa. Tako je, primjerice, za 2001. godinu razlika u banci podataka između mog poslodavca, Zračne luke Split, i uplate Centra za socijalnu skrb Split – u visini od 11.500 kuna. Iz toga proizlazi da za 17 godina koliko radim skraćeno radno vrijeme, za toliko će biti umanjena moja mirovina.

Porez i prirez na nadoknadu plaće, koji se nezakonito uzima roditelju sa skraćenim radnim vremenom, ne uplaćuje se Poreznoj upravi (jer se on po zakonu i ne smije

obračunavati), tako da ga Ministarstvo socijalne skrbi ostavlja unutar svoga ministarstva. Takav se roditelj ne vodi u evidenciji Porezne uprave Republike Hrvatske kao porezni obveznik, pa se njemu uskraćuje i pravo povrata poreza, na što imaju pravo svi građani Republike Hrvatske. Dakle, riječ je o nevjerljivom kršenju prava ove kategorije građana.

Od 2004. godine obraćam se svim resornim ministarstvima, Uredu pučkog pravobranitelja, Povjerenstvu Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, Saborskim odborima, Zastupničkim pitanjem, Uredu Predsjednika Republike Hrvatske... Problem s kojim je suočeno oko 7000 roditelja u Hrvatskoj iznosim tijekom 2005. kroz pisane medije i dva nastupa u televizijskim emisijama posvećenim osobama s invaliditetom. Nastojim doći do što više udruga za osobe s invaliditetom, da ih upoznam s problemom s kojim su suočeni oni i njihova djeca.

Pojedinci iz tijela Državne uprave pokazali su dobru volju za rješavanje tog problema, upozorenja se šalju i iz Ureda pučkog pravobranitelja, traži se politička volja da se taj problem riješi, ide se prema

potpredsjednici Vlade, prema ministru zdravstva, ali problem se kao vrući krumpir odbacuje. Traži se koordinacija među ministarstvima, formira se međuresorna skupina (sve to nastojim što bolje pratiti i doći do informacija, za što trošim i vrijeme i telefonske impulse), ali na kraju ispada da je sve samo – čista birokratska proforma.

I tako sve do danas, 4. travnja 2007. Problem se zapravo i ne pokušava riješiti. Najviše institucije države samo spuštaju "vrući krumpir" na nižu razinu, jer navodno nisu mjerodavni za taj pravno-ekonomski problem. Ministarstvo socijalne skrbi očito ne zanima problem mame Turković i 7000 ostalih roditelja s ovim pravima. Osobe s invaliditetom su za njih balast koji opterećuje njihov proračun, to je kategorija kojoj se može rušiti ljudsko dostojanstvo, kvaliteta življjenja, mogu im se zanemariti njihova ljudska prava.

Usuđujem se ustvrditi kako pojedinci iz Ministarstva socijalne skrbi očito misle da se zakoni Republike Hrvatske pišu tek za lijepu sliku prema Europi, za njihov osobni rejting, a ne za građane Republike Hrvatske i za ovu vrlo osjetljivu kategoriju hrvatskih građana. Zato je moj križ i križ svih drugih roditelja

premalen, lagan, da bi ga pojedinci iz državne birokracije učinili još većim i težim. U mojoj upornoj bitci za pravdu uzimaju moju psihičku i fizičku snagu koja je potrebna i isključivo usmjerena mojem invalidnom djetetu. Ali ne gubim nadu! Nadam se da će ovu "borbu" kao i sve moje dosadašnje bitke uspješno privesti kraj i općem zadovoljstvu, u interesu sve dece i njihovih obitelji. Snagu mi jača roditeljska ljubav i odgovornost prema bolesnom sinu. Želim vratiti oduzeta prava mog djeteta, a koristeći se svojim građanskim pravima želim da se poštuju zakoni Republike Hrvatske, jer su oni iznad svih nas i kao takvi bi trebali biti poštovani. Ovo su stečena prava moga djeteta i njegove majke i kao takva po Ustavu Republike Hrvatske – NEOTUDIVA. Nije mi cilj buditi senzibilitet kod pojedinaca iz tijela državne uprave, ali mi roditeljska i građanska dužnost daje za pravo da upozorim do koje granice seže moć pojedinaca iz Ministarstva socijalne skrbi – da se stave iznad zakona Republike Hrvatske! Žalosno, ali i istinito.

Nevenka Turković
Split

Uskoro nova strategija Grada Zagreba za osobe s invaliditetom

Grad Zagreb prvi je u Hrvatskoj donio Strategiju za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2003. do 2006. godine, a na posljednjoj skupštinskoj sjednici izvješće je prihvaćeno. Nova strategija za razdoblje od 2007. do 2010. godine načiće se pred skupštinskim zastupnicima u travnju. Strategija za osobe s invaliditetom uskladena je s evropskim standardima koji su obvezujući, ali i s državnim strategijom koja je planirana za razdoblje do 2015. godine.

Prema novoj strategiji invaliditet više nije bolest već se odmaklo od medicinskog modela ka socijalnom pristupu osobama s invaliditetom – ističe Marija Mustać iz Gradskog ureda za zdravstvo. Nova strategija vodi posebnu brigu o najugroženijim skupinama, o djeci, starijim osobama i ženama te osobama s mentalnom retardacijom.

Grad Zagreb pokušava sustavno rješiti probleme osoba s invaliditetom zakonskim propisima jer postoji niz problema kao što je Zakon o registru, pravo na tuđu njegu i pomoći, koja se danas kreće od 280 do 400 kuna. Velik dio problema invalidnih osoba odnosi se na arhitektonske barijere.

Tako, primjerice, u uklanjanju barijera na zagrebačkom Sveučilištu treba sudjelovati i Vlada, a ne samo grad Zagreb. Probleme kod obrazovanja također bi trebala rješavati i država jer obrazovni programi uglavnom nisu u funkciji stvarnih potreba. Zanimanja koja mogu raditi i svladavati invalidne osobe prilično su zastarjela, kao, primjerice, telefonisti.

Udruge koje se bave problemima osoba

s invaliditetom imaju partnerski odnos u izradi Strategije. Grad Zagreb izdvojiti će 95 milijuna kuna za rekonstrukciju i premještanje URIH-a, Ustanove za rehabilitaciju hendikepiranih osoba profesionalnom rehabilitacijom i zapošljavanjem.

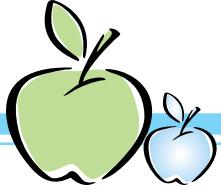
Sanja Knjaz
Zagrebački komunalni vjesnik

Na semaforiziranim raskrižjima postavljena je zvučna signalizacija, a svake godine spušta se 500 rubnjaka. Prilagođene su sve gradske zdravstvene i socijalne ustanove, sagrađene su pristupne rampe. Srčana stanica u Sopotu, tržnice Dolac i Branimirova dobitne su lift, javni WC u Cesarčevoj prilagođen je invalidima, a postavljene su i platfome u dva pothodnika u Novom Zagrebu. Prilagođena je ginekološka ambulanta na Sv. Duhu i stomatološka ambulanta u Perkovčevoj. Organiziraju se besplatna savjetovališta, mamografski pregledi i fizikalna terapija.

Na Jarunu je sagrađen višeosjetilni park, plaža i igralište za djecu s posebnim potrebama. Prilagođena je i sljemenska staza Bliznec, te ribnjak u Granešini.

U URIH-u je zaposleno oko 260 invalidnih osoba, a u Holdingu 25. Svake godine 80 osoba pohađa informatički tečaj u suradnji s Pučkim otvorenim učilištem i Tehnološkim parkom.

Zagreb je osnovao i ustanovu u izgradnji "Mali dom" za rehabilitaciju djece i mladeži s višestrukim oštećenjima, a primat će više od 100 djece dnevno u Mandićevoj 2.

Vila Eden u Žumberku – Dom za starije i nemoćne osobe

Kostanjevac je idilično mjesto na samom rubu gdje se spajaju Dolina kardinala i Park prirode Žumberak – Samoborsko gorje. Do Kostanjevca se najjednostavnije stiže iz Zagreba starom karlovačkom cestom ili autocestom do Jastrebarskog, gdje se produži još šest kilometara prema Karlovcu, a iza mjesta Čeglji putokazom je jasno označeno skretanje udesno za Krašić i Breganu. Nakon Krašića put vodi ravno do Kostanjevca. Od skretanja sa stare karlovačke ceste put je dug 18 kilometara, a iz Zagreba – pedesetak kilometara, što se polaganom vožnjom može prijeći za 45 minuta.

Osim vjerskog turizma u Dolini kardinala, u Kostanjevcu se razvija ribolovni turizam. Brojni rekreativci dolaze na Žumberak planinariti, a na tom području izlete često organiziraju i izviđači. U posljednje vrijeme

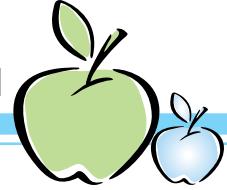
potiče se razvoj lovnog turizma, jer u tom dijelu Žumberka ima mnogo srndača, zečeva, fazana i divljih svinja.

U tom prekrasnom kraju hrvatski branitelj Josip Petretić zasukao je rukave i krenuo u realizaciju svoje vizije o potrebi da i dalje služi domovini, da dobro spoji s korisnim, a sebi nađe rješenje za sigurnu egzistenciju. Adaptirao je jedan objekt u Kostanjevcu, uložio svoje znanje i ljubav te otvorio Obiteljski dom za starije i nemoćne osobe – Vile Eden. U njemu je sada smješteno dvadesetak korisnika.

Kapacitet Obiteljskog doma Vile Eden je četrdesetak kreveta, a na raspolaganju je i petnaest kreveta u stacionaru. Dom pruža mogućnost smještaja u jednokrevetnim ili dvokrevetnim apartmanima, te višekrevetnim sobama.

Pogled iz soba pruža se na netaknuto prirodu Kostanjevca, brežuljke i rječicu Kupčinu. Ambijent Parka prirode Žumberak, na čijem je području Kostanjevac, idealno je mjesto za odmor i relaksaciju. Privlačan je za sve koji vole mir i tišinu. Okućnica Vile Eden prostire se na dvije tisuće četvornih metara. Terasa ispred blagovaonice, okrenuta prema jugu, nalazi se u sjeni stogodišnjih borova. S terase se pruža prekrasan pogled na rječicu Kupčinu, uz koju se nalazi omanje ribogojilište koje privlači mnoge vikend ribiče.

Ne samo ribiči nego i štićenici doma uživaju u okusu najkvalitetnije potočne pastreve koja se užgaja pred njihovim očima. Osim u iznimnom ugodaju Vile Eden i njezine neposredne okoline, korisnici mogu uživati i u kraćim izletima do Sošica, Krašića, Sv.

Gere te ostalih mesta u blizini, koja su već prepoznata kao središte vjerskog i ekološkog turizma.

Uz posebnu dijetu, koju propisuje liječnik, jelovnik u Vili Eden sastavljen je uglavnom od hrane prirodnog porijekla, uzgojene u ekološki čistom kraju Žumberka. Kvalitetna domaća jela te sveže voće i povrće čine sva tri dnevna obroka, kao i međuobroke. Posebna se pozornost

posvećuje pripremi dijetnih jelovnika. Urednom blagovaonicom dominira dnevno svjetlo koje dopire kroz velike prozore, ispod kojih se nalazi velika terasa, omiljeno mjesto za druženje od ranog proljeća do kasne jeseni. Ovdje su korisnicima na raspolaganju dnevne i tjedne novine. A oni koji vrijeme više vole kratiti nekom društvenom igrom, mogu se zabaviti igranjem šaha ili kartanjem. Ako to žele, korisnici mogu kreativno sudjelovati u uređenju cvijetnjaka ili pak mogu uređivati vrt, neposredno uz Dom. U dnevnom boravku, gdje korisnici rado provode slobodno vrijeme, smješten je veliki televizor, kožne fotelje i trosjedi okruženi cvijećem i zelenilom, o kojem gospodin Petretić vodi posebnu brigu. Sobe su prozračne i ugodne za boravak, a svaka ima TV prijemnik i sanitarni čvor. Dvokrevetni apartman idealan je za život bračnih parova.

Korisnici Vile Eden imaju 24 sata dnevno medicinsku skrb, o čemu brinu stalno zaposlene medicinske sestre

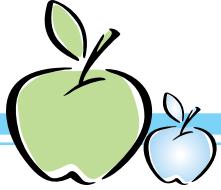
i njegovateljice. Starije nemoćne i nepokretnе osobe redovito obilazi liječnik iz Kostanjevca, a specijalistički pregledi i terapije se obavljaju u bolničkim centrima Zagreba i Karlovca. Štićenicima doma osiguran je besplatan i stručan prijevoz, s pratinjom medicinskog osoblja koje je neprekidno na raspolaganju.

Nepokretnim je osobama u stacionaru također osigurana sva potrebna stručna pomoći i njega. I njima je na raspolaganju vlastiti televizor s mogućnošću gledanja televizijskog i satelitskog programa, te dnevni i tjedni tisak koji njegovateljice mogu pročitati bolesniku uz krevet, ako sam više ne može čitati.

Ako postoje neke specifične potrebe korisnika, ljudazno i stručno osoblje će omogućiti ispunjenje tih potreba, uz kvalitetnu i brzu uslugu, stručnu skrb, i to uvijek uz stalnu nazočnost gospodina Petretića koji se s puno ljubavi i predanosti posvetio ovom poslu.

Dobromir Radušić
Hrvatski časnik u mirovini

Radno – rehabilitacijski centar – Zaštitna radionica

Poglavarstvo Varaždinske županije donijelo je početkom srpnja 2006. godine zaključak o provedbi pilot-projekta Zapošljavanje osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti u Zaštitnoj radionici. Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb zadužen je za realizaciju projekta, u suradnji sa Srednjom strukovnom školom i Hrvatskim zavodom za zapošljavanje – Područnom službom Varaždin. Cilj je osnivanja Zaštitne radionice pojačana skrb o osobama s invaliditetom koje se inače ne mogu zaposliti ili održati zaposlenost na otvorenom tržištu rada.

U evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje – Područne službe Varaždin evidentirane su 284 nezaposlene osobe s invaliditetom, a među njima ja čak 67 posto mlađih. Najviše je, 64 posto, osoba sa završenom srednjom školom za zanimanja do tri godine i školom za KV i VKV radnike.

Školski odbor Srednje strukovne škole usvojio je u kolovozu 2006. godine izmjene i dopune Statuta kako bi omogućio obavljanje novih djelatnosti, odnosno proizvodnje, prodaje i pružanja usluga u sklopu Ogledne zaštite radionice. Hrvatski zavod za zapošljavanje – Područna služba Varaždin prikupio je podatke o radnim mjestima, te proveo konzultacije s potencijalnim poslodavcima o mogućnostima zapošljavanja osoba s invaliditetom. Provedene su i analize budućih radnih mesta, u smislu opsega, načina i oblika provedbe posla, sposobnosti koje se zahtijevaju i uvjeta rada, a zatim je provedena identifikacija i odabir nezaposlenih osoba s invaliditetom iz evidencije HZZ-a te njihova priprema za zapošljavanje, putem grupnog informiranja, individualnog savjetovanja i psihološko-medicinske obrade kandidata za zapošljavanje. Projekt uključuje i praćenje i evaluaciju uspješnosti kandidata na radnome mjestu i njegovo zadovoljstvo radnom okolinom.

Tako je odabранo 26 kandidata kojima je ponuđeno zapošljavanje na poslovima pakiranja ženskih čarapa po sistemu Pantyvac, te na pomoćnim poslovima u obradi kože i tekstila. Osobni profil kandidata, njihova motiviranost za rad, profesionalni interesi i iskustvo, te zdravstveno stanje uvjetovali su daljnju selekciju pa je broj potencijalnih zaposlenika s invaliditetom smanjen na 14, a svi su upućeni u Odsjek profesionalnog usmjeravanja i obrazovanja HZZ-a na procjenu psihofizičkih sposobnosti i liječnički pregled kod specijalista medicine rada. S obzirom na ograničeni broj radnih mesta u Zaštitnoj radionici, predloženo je zapošljavanje 11 osoba s invaliditetom, od kojih 6 na poslovima

pakiranja čarapa, a 5 na pomoćnim poslovima u obradi kože i tekstila.

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb stupio je u kontakt s vlasnikom tvrtke Bernard, zainteresirane za zapošljavanje osoba s invaliditetom koja je osigurala proizvod i tržište, a Županija je obavezna osigurati prostor, opremiti ga strojevima i namještajem i osigurati radnu snagu. Privatna tvrtka Siga obvezala se na zapošljavanje pet osoba s invaliditetom

na pomoćnim poslovima. O projektu je u više navrata informirano Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva te Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. Iako postoji zakonom predviđena mogućnost financiranja ili sufinansiranja ovakvih projekata iz sredstava Fonda za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, a dobivena je i usmena suglasnost, pismene

potvrde o očitovanju Fonda još uvijek nema. Poslodavci sukladno Odluci o načinu ostvarivanja poticaja pri zapošljavanju osoba s invaliditetom imaju pravo na novčane poticaje i poticaje predviđene posebnim ugovorom o zapošljavanju osoba s invaliditetom sklopljenim s Fondom za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom, u vidu jednokratnih materijalnih davanja za obrazovanje, sredstava za prilagodbu radnog mjestu i uvjeta rada, kreditnih sredstava za kupnju strojeva i opreme, te naknade razlike za smanjenje radnog učinka odnosno mogućnost sufinanciranja troškova osobnog

asistenta i radnog terapeuta.
Županijsko je poglavarstvo na sjednici održanoj 14. studenoga 2006. godine donijelo i Zaključak o sufinanciranju Zaštitne radionice u iznosu od 150.000 kuna.

Zaštitna radionica je započela s radom 12. prosinca 2006. godine, a u njoj je trenutačno petnaest zaposlenih osoba s invaliditetom i ostalim faktorima otežane zapošljivosti. Zanimanje za nastavak zapošljavanja u Zaštitnoj radionici je jako veliko i svakodnevno stiže upiti o mogućnostima nastavka ovog procesa. Vjerljivo će se uz postojeće poslove morati pronaći i novi, kako bi se odgovorio

velikim potrebama i kako bi različite kategorije nezaposlenih osoba s različitom vrstom i stupnjem invaliditeta doabile mogućnost zapošljavanja i ostvarile svoje pravo na rad.

Dubravka Kanoti, dipl. oec.

procelnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Varaždinske županije

Zvjezdana Fulir, dipl. soc.

stručna savjetnica za socijalnu skrb

Duško Popović

popovicdj@yahoo.com

Ljekovitost vode Istarskih toplica

Udaljene tridesetak kilometara od Poreča te četrdesetak kilometara od granice s Italijom i deset od granice sa Slovenijom, Istarske toplice nastavljaju dvije tisuće godina staru tradiciju temeljenu na prirodnoj ljekovitosti vode. Zelenilo i tišina kojim su okružene, stvaraju poseban ugodaj opuštenosti, a prirodna ljekovitost i kvaliteta vode svrstava ih u sam europski vrh. Zaštitni znak toplica je 85 metara visoka stijena na čijem se platou vide ostaci ruševne crkvice sv. Stjepana. U podnožju stijene nalazi se istoimeni izvor bogat mineralnom, sumpornom, radioaktivnom vodom.

Sudeći prema tragovima u blizini Istarskih toplica, ljekovitost ove vode poznivali su stari Grci i Rimljani, a biskup Tomasini je 1650. godine napisao: "U motovunskim šumama izvire topla voda sa sumporom čiji se potok ulijeva u rijeku Mirnu. Seljaci se Peru u toj vodi i time liječe reumatizam i razne bolesti kože."

Danas su Istarske toplice moderno liječilište koje, zahvaljujući prirodnim ljekovitim činiteljima, nudi kompletну

fizikalnu terapiju i suvremene wellness programe. Tako su u ponudi nedavno otvorenog Medicinskog wellness centra finska, parna, kromo, infra i aroma sauna. Fitness centar i prostor za odmor i masažu objedinjuju rekreaciju i opuštanje, a na raspolaganju su 25 metarski i dječji bazen. Sportsko-rekreacijska ponuda uz mini golf, stolni tenis, rukomet, veliki i mali nogomet te vožnje biciklom ili šetnje netaknutom prirodom. S obzirom na iznimno geografski položaj Istarskih toplica te blizinu poznatih turističkih i kulturnih mjesta, ovo se liječilište posljednjih godina razvilo u suvremeno, sve popularnije zdravstveno-turističko odredište. Stručno i medicinsko osoblje prati trendove ponude europskog zdravstvenog turizma, omogućujući potpuni napredak u psihofizičkom zdravlju. Čine ga specijalisti fizijatri, ortoped, internist, viši fizioterapeuti i fizioterapeuti, medicinske sestre i ostali zdravstveni djelatnici koji zahvaljujući edukaciji i dugogodišnjem iskustvu bilježe iznimne rezultate u terapijskom dijelu odmora gostiju.

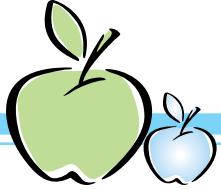
Prema posljednjoj balneološkoj analizi, voda Istarskih toplica je mineralna, sumporna, radioaktivna Na-Ca-Cl terma, temperature od 33 do 35 Celzijevih stupnjeva. Karakterizira je visoka sumporovitost od 33 do 38 mg H₂S/kg i radioaktivnost od 623 Bq/L, uz prisustvo mnogih minerala. Sumpor u vodi djeluje protuupalno, povećava cirkulaciju i ublažava bol te ubrzava metabolizam. Zbog snažnih terapijskih svojstava vode preporučuje se jedno kupanje dnevno u trajanju do pola sata. Osim termomineralne vode, u liječilištu se koristi i peloid kao drugi ljekoviti činitelj, koji je okarakteriziran kao sumporni, radioaktivni, mineralni, glinenasto-vapneni. Fango ljekovito blato priprema se dugotrajnim dozrijevanjem

na poseban način, korištenjem termalne vode i zemlje s izvora rijeke Mirne. Ljekovito blato temperature 40 Celzijevih stupnjeva direktno se nanosi na kožu, u debljini od tri do četiri centimetra. Uz osnovno termičko djelovanje, uvjetovano toplinskim svojstvima peloida, zahvaljujući sumporu i ostalim mineralima ljekovito blato ima i kemijsko djelovanje.

Uz već spomenuti wellness centar, Istarske toplice raspolažu s 240 moderno opremljenih soba, restoranom, dvoranom za seminare, banket salom, frizerskim salonom, salonom za uljepšavanje i trgovinom.

Lječilište Istarske toplice, Sv. Stjepana 60, 52427 Livade, Tel: 052 603 410, 052 603 411, Fax: 052 603 403 info@istarske-toplice.hr, www.istarske-toplice.hr

Plaže za osobe s invaliditetom

Plaža Kostanj – Rijeka

Makarska

Ako ste se odlučili za ljetovanje, jeste li znali da na hrvatskoj obali i otocima ima osam plaža prilagođenih za osobe s invaliditetom? Takve plaže nalaze se u sljedećim gradovima i mjestima: Crikvenica, Pula, Rovinj, Rijeka (uvala Kostanj), Split, Milna na Braču, Makarska i na otoku Krku. Ima i u Zadru, ali još nije službeno otvorena. Isto tako, ako želite odsjesti u kojem od hotela na našoj obali, pristupačno je njih 40 (od ukupno 66 na području cijele Republike Hrvatske). Što se tiče kampova, prema podacima iz 2002. godine, pristupačnih kampova je 46, a situacija do danas, vjerujemo, čak je i povoljnija. Ugodan odmor!

Krk

Makarska

Krk

Zadar

Zadar

Program aktivnosti u 2007. godini

Izveštajna Skupština Hrvatske mreže zdravih gradova održana je 14. veljače 2007. godine, u Školi narodnog zdravlja "Andrija Štampar" u Zagrebu, u sjedištu HMZG. Poziv na sudjelovanje u radu Skupštine upućen je svim gradovima i županijama učlanjenima u HMZG, a pravo glasanja i donošenja odluka je ograničeno samo na članove HMZG koji su regulirali svoj status, odnosno formalno zatražili članstvo u Hrvatskoj mreži zdravih gradova i bili prihváćeni, podmirili prihváćene finansijske obaveze te dokazali aktivnosti na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Predsjednik Hrvatske mreže zdravih gradova prof. dr. Slobodan Lang pozdravio je sudionike Skupštine i naglasio da su ljudi najveći i najvažniji resurs i okosnica svih aktivnosti Zdravoga grada, te da je evaluacija postignutoga nužan preduvjet nastavka djelovanja kako bi se potencirale pozitivne smjernice, a negativne ublažile ili posve izbjegle.

Nacionalna koordinatorica Hrvatske mreže zdravih gradova doc. dr. Selma Šogorić obrazložila je pojedine elemente Izveštaja o radu Hrvatske mreže zdravih gradova u 2006. godini, te naglasila važnost povratka Suportivnog centra HMZG u obnovljenu zgradu Škole narodnog zdravlja, što bitno olakšava i čini učinkovitijim različite oblike djelatnosti Mreže.

Između ostalih aktivnosti, u Vinkovcima je održan deseti Sajam zdravlja, od 21. do 23. travnja 2006. godine, a na njemu i Izborna skupština Hrvatske mreže zdravih gradova, te izabran novi Upravni odbor, za mandatno razdoblje 2006. – 2010. godine. Nizom aktivnosti u gradovima i županijama obilježen je 20. svibnja, Dan zdravih gradova. Od 1. do 15. srpnja 2006. godine održana je trinaesta Ljetna škola unaprijeđenja zdravlja u Motovunu, a jedanaesti Poslovni sastanak HMZG održan je od 28. do 30. rujna u Dubrovniku.

Na Skupštini Hrvatske mreže zdravih gradova održanoj tom prigodom pokrenuta je inicijativa za proglašenje 2008. godine godinom Andrije Štampara. Od 20. do 25. veljače u Topuskom je održana serija evaluacijskih radionica za županije, u okviru programa Odgovorna

uprava i vođenje zdravstva, a u ožujku je stigla vijest o Nagradi za izvrsnost Odjela za globalno zdravlje Centra za kontrolu i prevenciju bolesti CDC, Atlanta, SAD, programu Rukovođenje i upravljanje za zdravlje, te projektu Istarske županije Jedinica za karcinom dojke: Skraćenje trajanja dijagnostičke procedure u žena s karcinomom dojke u Istri.

Nastavljeno je tematsko, interesno okupljanje gradova i županija, a tijekom 2006. godine objavljena su i tri broja Epohe zdravlja. Kontinuirano su obnavljane i dopunjavane web stranice HMZG u hrvatskom i engleskom izdanju. Novi članovi Hrvatske mreže zdravih gradova postali su Grad Rab te Međimurska i Osječko-baranjska županija. U HMZG su sada punopravni članovi 21 grad i 11 županija, ali je i jednih i drugih u suštini više, no tek trebaju formalno-pravno definirati svoj status. Nastavljena je i međunarodna suradnja, sa SAD i Norveškom, te sa susjednim zemljama Bosnom i Hercegovinom, Srbijom, Slovenijom i Makedonijom. Izveštaj o radu Hrvatske mreže zdravih gradova u 2006. godini jednoglasno je usvojen.

U raspravi o Programu aktivnosti Mreže u 2007. godini profesor Lang je istaknuo kako se 2008. godine navršava 60 godina od osnutka Svjetske zdravstvene organizacije i 120 godina od rođenja Andrije Štampara pa je nužno dio aktivnosti posvetiti pripremama za obilježavanje tih važnih obljetnica. Prva međunarodna konferencija Zdravih gradova održana je 1988. godine u Zagrebu, a za 2008. planira se organizacija nove međunarodne konferencije, dok će se u Dubrovniku u svibnju 2008. godine održati sastanak CDC.

U Zagrebu će biti održan i sastanak ASPHER-a. U pripremi je i prigodna publikacija kojom će se obilježiti dvadeset godina projekta Zdravi grad u Hrvatskoj. Predloženo je i pokretanje inicijative za postavljanje spomenika Andriji Štamparu.

U programu redovitih aktivnosti hrvatske mreže zdravih gradova u 2007. godini su održavanje jedanaestog Sajma zdravlja u Vinkovcima, od 20. do 22. travnja,

obilježavanje Dana zdravih gradova, 20. svibnja, četrnaesta Ljetna škola unaprijeđenja zdravlja u Motovunu, od 1. do 15. srpnja i Poslovni sastanak HMZG tijekom listopada u Varaždinu. Planirano je objavljivanje još tri broja Epohe zdravlja, pokretanje druge faze projekta Rukovođenje i upravljanje za zdravlje u lokalnoj upravi i samoupravi, dovršavanje knjige Hrvatski zdravi gradovi, a provedst će se i edukacija šeste cohorte županija. Sudionici Skupštine raspravljali su i o nužnim izmjenama Statuta Hrvatske mreže zdravih gradova te ih jednoglasno usvojili.

Među novim odredbama koje su izazvale posebnu pažnju sudionika Skupštine su i članak 6. Statuta, koji sada glasi: "Ciljevi Udruge su okupljanje i povezivanje svih fizičkih i pravnih osoba zainteresiranih za rad na unaprijeđenju kvalitete života u gradovima i/ili županijama".

Navedeni ciljevi ostvaruju se: okupljanjem na društvenim i stručnim sastancima, razmjrenom informacija, organizacijom zajedničkih znanstvenih, stručnih, edukacijskih, razvojnih, gospodarskih i izdavačkih projekata te drugih djelatnosti od zajedničkog interesa za članove, – uključivanjem u međunarodnu suradnju, "odnosno članak 7. koji uvodi mogućnost učlanjenja fizičkih osoba "koje su zainteresirane za rad na projektu »Zdravi grad" i/ili "Zdrava županija", širenju ideje unaprijeđenja zdravlja te koje prihvaćaju temeljne dokumente Hrvatske mreže zdravih gradova".

Nakon širenja projekta Zdravi grad i njegova otvaranja županijama, prihvatanje pojedinaca kao mogućih članova Hrvatske mreže zdravih gradova svakako je presudan korak u zaokruživanju subjekata zainteresiranih za unaprijeđenje zdravlja pojedinca i zajednice u cijelini.

Financijski izveštaj Hrvatske mreže zdravih gradova za 2006. godinu te Program aktivnosti u 2007. godini usvojeni su jednoglasno.

Duško Popović
popovicdj@yahoo.com

Epoha zdravlja

Glasilo Hrvatske mreže zdravih gradova

Izdaje

Hrvatska mreža zdravih gradova

Predsjednik HMZG

Prof. dr. Slobodan Lang
slobodan.lang@hzjz.hr

Glavna urednica

Doc. dr. sc. Selma Šogorčić ssogoric@snz.hr

Odgovorni urednik

Duško Popović popovicdj@yahoo.com

Izvršni urednik

Nenad Goll nenad@goll.hr

Grafičko oblikovanje

Ivan Gluhak ivan.gluhak@vjesnik.hr

Redakcija: Škola narodnog zdravlja

"Andrija Štampar", Rockfellerova 4, 10000

Zagreb, telefon 4566 996 telefax 4590 275

List izlazi periodično. Rukopise i fotografije ne vraćamo. Glasilo je otvoreno za suradnju. Prilozi se ne honoriraju.

Priprema i tisk

VJESNIK d.d.

Naklada 10.000 primjeraka